

Fondator:

Mitropolitul
ANDREI
ŞAGUNA

1853

Telegraful Român

FOAIE EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXA ROMÂNĂ A SIBIULUI

Anul 142

SIBIU

15 martie

Nr. 11—12

1995

BUNAVESTIRE

— MINUNE, TAINĂ ŞI JERTFĂ —

Intrând într-o biserică și privind spre Sfântul Altar, remarcăm fără prea mare greutate pe ușile împărătești icoana Sfintei Fecioare adumbrită de razele luminoase ale Duhului Sfânt în chip de porumbel, iar alături imaginea unui înger în veșminte albe, adresându-i-se cu un crin în mână, ca semn al curăției și nevinovăției. Aceasta reprezintă icoana Bunevestirii.

Vom vedea în cele ce urmează ce ne spune Sfânta Evanghelie despre Bunevestire și care este înțelesul acestui eveniment în opera de mântuire a neamului omenesc.

„... În luna a șasea a fost trimis îngerul Gavriil de la Domnul în cetatea Galileii, al cărui nume era Nazaret, la o Fecioară logodită cu un bărbat, al

cărui nume era Iosif, din casa lui David. Iar numele Fecioarei era Maria. Și intrând îngerul la ea, a zis: „Bucură-te cea plină de dar, Domnul este cu tine, binecuvântată ești tu între femei”. Iar ea văzând s-a spăimântat de cuvântul lui și cugeta ce va fi însemnând urarea aceasta. Și a zis îngerului: Nu te teme, Maria, căci ai aflat har de la Dumnezeu. Și iată vei lua în pântece și vei naște fiu și vei chema numele lui Iisus. Acesta va fi mare și Fiul Celui Prea Înalt se va chema, și-I va da Lui Domnul Dumnezeu tronul lui David, tatăl său, și va împărăți peste casa lui Iacob în veci și împărăția Lui nu va avea sfârșit. Și a zis Maria către înger: Cum va fi mie aceasta de vreme ce eu nu știu de bărbat? Și răspunzând îngerul i-a zis: Duhul Sfânt se va coborî peste tine și puterea Celui Prea Înalt te va umbră; pentru aceasta și Sfântul care se va naște din tine, se va chema Fiul lui Dumnezeu. Și iată Elisabeta, rudenia ta, și ea a zămislit un fiu la bătrânețe ei, și aceasta este a șasea lună pentru ea, care se chema steapă. Că la Dumnezeu nici un lucru nu este cu neputință. Și a zis Maria: „Iată roaba Domnului, fie mie după cuvântul tău”. Și s-a dus îngerul de la ea” (Luca 1, 26—38).

După cum vedem, Bunevestire înseamnă vestea bună pe care îngerul Gavriil o transmite unei Fecioare aleasă de Dumnezeu să nască pe Mesia cel proorocit și așteptat. Îngerii sunt ființe spirituale, care petrec în jurul tronului lui Dumnezeu. Numele lor înseamnă „vestitor”. Ei sunt trimiși de Dumnezeu ca să vestească oamenilor voia și hotărârile Sale. Pentru a putea intra în legătură cu oamenii, ei se prezintă în chip omenesc și vorbesc limba înțeleasă de cei cărora li se adresează. Fecioara se numea Maria. Locuia în Nazaretul Galileii, „un sătuleț lângă Muntele Tabor”, fiind logodită cu Iosif. La evrei logodna se făcea cu aprobarea părinților și a fratelui mai mare. Ea dura un an. Era o perioadă de verificare. Fecioara logodită locuia în casa părinților ei. În această situație apare îngerul Gavriil spre a-i comunica Fecioarei voia lui Dumnezeu, spunându-i: „Bucură-te cea plină de har, Domnul este cu tine, binecuvântată ești tu între femei”. De aici vedem că nu e vorba de o fecioară oarecare, ci de „una plină de har”, care avea un destin fericit, și anume de a fi binecuvântată între femei, de a i se atribui peste veacuri cinste din partea oamenilor, fiindcă va împlini cea mai înaltă misiune încredințată de Dumnezeu vreodată unui om.

De aceea, copleșită de mesajul îngerului, Fecioara

(Continuare în pag. a 2-a)

Preot Prof. Sorin Cosma

O carte pentru istorie

„Armata română în revoluția din decembrie 1989” (București, 1994)

Am asistat recent la ceea ce se numește o *Lansare de carte*. Am avut însă sentimentul că a fost mai mult decât atât. Era o întoarcere la ceea ce toți am trăit, la cea mai înaltă tensiune, acum cinci ani. Documente incontestabile ne readuc în memorie și, mai mult decât atât, ne dezvăluie și ne explică ceea ce s-a petrecut atunci, ceea ce am văzut și ceea ce n-am văzut toți.

Revoluția din decembrie 1989 a fost un fenomen de masă cărui nu i s-a mai putut rezista. Incercările individuale sau de grupuri mici de rezistență au fost de-a lungul a aproape cincizeci de ani înăbușite. S-au umplut temnițele și cimitirele de conștiințe românești care au încercat să salveze Patria. N-au lipsit nici militarii, nici preoții în număr foarte mare. Solidaritatea tuturor a eliberat în oameni curajul revoltei.

Căci n-a fost vorba de ieșirea doar dintr-o criză economică. De altfel aceasta nici n-a putut fi vindecată peste noapte. Criza creată de regimul comunist era de proporții mai largi și mai pro-

funde. Era una de pierdere a identității umane, de dezumanizare prin răsturnarea tuturor valorilor, de degradare prin frică, de falsificare a sufletelor și a cuvintelor, de dispariția oricăror norme morale adevărate, în relația om-om, ca și în relația om-stat-societate.

E uimitor faptul că, la momentul potrivit, în ciuda tuturor încercărilor de a se zdrobi ființa liberă și conștiința libertății, poporul român a găsit în el însuși forța de eliberare.

Cartea care ni s-a prezentat recent evidențiază rolul armatei. Mie mi se pare că teza cărții — rolul armatei în revoluția din 1989 — ar putea fi ușor demonstrată prin răspunsul la o întrebare răsturnată: ce s-ar fi putut întâmpla dacă armata n-ar fi fost alături de revoluție? Dar să nu ne mai provocăm cosmaruri.

Armata a fost acolo unde trebuia să fie în mod firesc, eliberându-se ea însăși din ceea ce o încătuse până atunci. E ceea ce demonstrează această carte și îi felicităm din inimă pe autorii

ei. E o carte pentru istorie.

Alături de tinerii îndrăzneți și curajoși care au ieșit pe baricade, și-au dat viața și numeroși militari cărora cartea de față le înveșnicește numele. Din rugăciunile Bisericii nu lipsesc niciodată cele pentru „eroii căzuți în luptă pentru libertatea și demnitatea neamului”. Căci revoluția din 1989 a fost în același timp o restaurare a libertății, dar și o afirmare a demnității românești care n-a putut suporta cătușele totalitarismului ateu. Formula pomenirii eroilor în Biserica s-a generalizat îndată după revoluție pe tot cuprinsul Patriarhiei Române, iar rolul armatei în redobândirea, păstrarea și apărarea libertății și a credinței, a fost marcat printr-o altă formulă de rugăciune, stabilită de Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române: „Încă ne rugăm pentru binecredinciosul popor român de pretutindeni și pentru armata Țării”. Așa a rămas până astăzi.

† Dr. Antonie Plămădeală
Mitropolitul Ardealului

Falsa și adevărata libertate

Un observator atent al societății contemporane va constata că omenirea din zilele noastre este bolnavă. Simptomele acestei maladii se văd la tot pasul. Neliniștea din sufletele oamenilor, ura dintre indivizi și popoare, violența și cruzimea războaielor între diferite grupuri etnice, apoi, pe de altă parte goana după plăceri trupești, corupția, destrămarea și decăderea vieții de familie, divorțurile și avorturile, pornografia și etalarea desfrâului prin filme, reviste și cărți — iată atâtea dovezi că „ceva este putred în Danemarca”, că omenirea a apucat căi greșite, care o duc la pierire.

De vom cerceta cauza acestei boli, vom constata că ea rezidă în slăbirea credinței în Dumnezeu și într-o falsă concepție despre libertatea omului, în confuzia dintre libertate și libertinaj.

În zilele noastre se observă dorința multora de a trăi după voia lor proprie, fără nici o restricție de ordin moral, fără po-

runci sau opreliști din afară. Este o încredere egoistă a omului în rațiunea și în capacitatea sa de a gusta fericirea. Suntem în fața unei forme noi de păgânism, de idolatrie, care, dacă s-ar generaliza, pământul ar deveni un iad.

În calitate de creștini, adică ucenici ai lui Hristos, trebuie să luptăm cu toată hotărârea împotriva acestor aberații moderne, păgânești. Noi afirmăm, pe temeiul descoperirii de sus, că atât binele individual, cât și cel social, se realizează nu prin libertinaj, ci prin disciplinarea voinei noastre, prin supunere totală față de preceptele divine.

Ceea ce este legea gravității pentru armonia și frumusețea corpurilor cerești, aceea formează valoarea preceptelor morale pe care Ziditorul lumii le-a așezat ca reguli pentru conduita omenescă.

Adevărul acestor se vedește clar din primele pagini ale Bibliei. Zis-a Domnul către Adam,

cel dintâi zidit: „Poți mânca din orice pom din grădina raiului. Dar din pomul cunoștinței bine-lui și a răului să nu mănânci, căci în ziua când vei mânca din el, vei muri”. (Facerea 2, 16—17).

Avea oare ceva otrăvitor fructul pomului aceluia? Nicidecum! Ci porunca lui Dumnezeu avea menirea să testeze voința omului liber, să pună la probă supunerea lui față de Cel ce l-a creat, ca să fie fericit.

Precum știm, strămoșii neamului omenesc nu au ascultat de glasul Ziditorului, au dat crezare amăgirii diavolului care i-a mințit că dacă vor gusta, „vor fi ca Dumnezeu” (Facerea 3, 5). Consecințele neascultării aceleia le cunoaștem: izgonirea din rai, suferințe de tot felul și moartea pentru toți descendenții lui Adam.

Călzirea morală a omenirii a fost și este o lucrare permanentă a lui Dumnezeu. Ea s-a realizat prin patriarhi, prin prooroci. La urmă Părintele cereșc ne-a vorbit prin Fiul Său Iisus Hristos, prin care și veacurile s-au

(Continuare în pag a 2-a)

Preot Dr. Șt. Slevoaică

POSTUL — între nevoiță și dreaptă socoteală

Așa cum este propovăduită de către Biserica Ortodoxă, ca eliberare din materialitate și moarte, mântuirea se constituie în scopul suprem al vieții creștine, fără a fi însă un act oferit în mod gratuit omului de Dumnezeu, și nici nu se obține în poftă voinței noastre, ci ea este în esență ei un proces complex care presupune pe de o parte harul divin, înțelegerea și chemarea adresată nouă din partea lui Dumnezeu la împreună-lucrare cu El, iar pe de altă parte, răspunsul conștient și liber, pe care noi îl dăm acestei chemări, răspuns care se concretizează prin credință, fapte bune, post, stăruirea în virtute și sporirea continuă în aceste.

Unul din mijloacele sau căile prin care putem accede la mântuire — fără a fi însă singurul — este postul sau asceza, care în spiritul cugetării creștine ortodoxe a fost înțeles dintotdeauna ca un act conștient și liber, jertfă de sine adusă lui Dumnezeu, omorârea patimilor și a tot răul din ființa noastră, disciplinarea a biologicului din noi. „Jertfa de sine e supremul act de depășire de sine, de libertate și de iubire față de Dumnezeu, act implicând perpetuarea acestei dăruiri pentru vecie” (Pr. D. Stăniloae, *Chipul nemuritor al lui Dumnezeu*, pag. 369).

Sf. Părinți și toți nevoitorii pustiei, care au fost buni cunoscători și practicanți experimentați ai postului, au surprins într-o formulă lapidară tocmai ceea ce are mai specific postul în sine: „uciderea a ceea ce ne ucide”. Într-adevăr, aceasta este în esență lui postul: lupta de emancipare din păcat, efortul de a te smulge din materialitate, arta stăpânirii de sine și a înfrânării continue, fără a ceda în fața multelor tentații și ispite care te asaltează.

„Trupul este o bună slugă dar un rău stăpân”, spuneau Părinții Bisericii, lăsându-ne să înțelegem prin aceasta că atât timp cât știm să ne stăpânim afecțele și patimile, trupul poate deveni el însuși un bun sprijinitor în urcușul către Dumnezeu. „Tot cel ce caută pe Dumnezeu îl află dacă biruie poftă întru toate și nu scade de rugăciunea” (Sf. Antonie cel Mare, *Filocalia*, vol. 1, pag. 22). Fără a-l discolora sau împinge dincolo de limita suportabilității, trupul trebuie purificat neîncetat, ca în acest fel să poată deveni demn și capabil de a primi harul sfânt al lui Dumnezeu. „Dacă vrei să te mântuiești, ia-te mort!”. Să omori, cu alte cuvinte, tot ceea ce ține de domeniul răului, al patimii și păcatului, să înlăture bezna neștiinței pentru a putea ajunge la adevărata cunoaștere. „Toată nevoița care nu are iubire e străină de Dumnezeu” (Sf. Maxim Mărturisitorul, *Filocalia*, vol. 2, pag. 48).

Socotesc că vom înțelege mult mai bine importanța și rostul postului, dacă vom insista puțin asupra cuvântului însuși, precum și asupra sensurilor sale. Limba română are pentru post și sinonimele *asceză* și *nevoiță*. Asceză vine din grecescul *askesis*, care înseamnă exercițiu, prin care cineva își exersează puterile pentru a ajunge la un ideal. *Askesis* face și sportul și, în general, oricine se antrenează într-un fel sau altul, în nu importă care domeniu. Asceză este mai puțin folosit în limba română, și într-o anumită măsură așa spune că este chiar impropriu, tocmai pentru faptul că nu reușește să redea în totalitate bogăția de sensuri pe care le comportă acest act atât de complex care este postul creștin. Limba română are un cuvânt mult mai adecvat pentru a reda ceea ce are mai specific în sine postul, și acest cuvânt este *nevoiță*, care înseamnă „a face un lucru pe care nu vrei să-l faci, în acest caz însă, nu exprimă o situație negativă, ci ceva pozitiv. Acest ne-adăugat la voință s-ar părea că dă o negație, în schimb exprimă ceva pozitiv: toată această activitate a vieții duhovnicești pe care omul o susține nu cu voia proprie, ci cu voia altuia, adică *tându-și voia proprie*” (Părintele P. Tănase, în *Vestitorul Ortodoxiei*, Nr. 105/1993). Să te dezbraci de tine însuși, să te detașezi și să-ți depășești continuiu propriați condiție, pentru a te lăsa locuit de Hristos până la contopire, până la identificarea deplină cu El („M-am răstignit împreună cu Hristos; și nu eu sunt cel ce mai trăiește, ci Hristos este Cel ce trăiește în mine” (Gal. 2, 20) iată nevoița postului. În acest sens, și nu altfel, trebuie înțelese toate acele aparent paradoxale apoftegme ale

Părinților, atunci când vorbeau despre post: „Trupul — mă omoară, îl omor” (Avva Dorothei, *Istoria lausiacă*, pag. 18); „chinuiesc pe cel ce mă chinuiește” (Macarie Alexandrinul op. cit., pag. 46), sau acel atât de straniu „îmi omor trupul pentru că altfel mă ucide el” aparținând de data aceasta unuia dintre cei mai cunoscuți scriitori englezi contemporani, A. Huxley, cu preocupări serioase și în domeniul biochimiei, dar care era în egală măsură și un foarte bun cunoscător, și mai ales un bun practicant al credinței creștine, mai ales în ultima parte a vieții.

Există și riscuri la care se expun cei care se îndeletnicesc cu postul, și unul dintre cele mai periculoase este tocmai acela de a considera postul un scop în sine, pentru că postul nu se justifică decât în măsura în care se raportează la un scop bine determinat, el neputându-și fi sieși scop, ci adevăratul scop al postului este îmbunătățirea, spiritualizarea ființei noastre în întreaga ei alcătuire, altfel riscă să devină o cale care nu va duce nicăieri. „Postul nu este nicidecum un ideal în sine, ci reprezintă doar punctul culminant al curățării” (P. Evdochimov, op. cit. pag. 101), el justificându-se doar în măsura în care se leagă de ființa vizată. „Să raportăm mereu accesoriul — postul, veghea, rugăciunea — la scopul principal: curățarea inimii și dragostea” (Avva Moise). „Rugăciunea, postul și orice alte practici nu sunt decât mijloace pentru a ajunge la dobândirea Sf. Duh” (Sf. Serafim de Sarov).

Postul este și rămâne în esența lui un mijloc — e drept că indispensabil — însă un mijloc, un accesoriu, și nu mai mult, prin care putem să ne câștigăm desăvârșirea, fără a se confunda însă cu aceasta, sau să i se substituie în vreun fel. „Posturile, priveghele și lepădarea de toată lumea nu sunt desăvârșirea însăși, ci, precum s-a zis, uneltele desăvârșirii. Căci nu într-acestea stă desăvârșirea însăși, ci cu acestea se câștigă” (Ioan Casian, *Filocalia*, vol. 1, pag. 165). Faptul că postum nu se justifică decât în măsura în care ne ajută să accedem la idealul vizat. „Sărăcia,

(Continuare în pag a 2-a)

Pr. N. Stoia

PROTOPOPUL VASILE DAMIAN

„un vajnic luptător din Țara Zarandului”

S-au împlinit în ianuarie anul acesta, nouăzeci de ani de când, în Țara Zarandului, pe meleagurile acestea care păstrează amintirea unor mari zbuçumări și jertfe, precum și ale unor necurmate strădăni pentru emancipare națională și eliberare socială, a avut loc, în zilele de 26—27 ianuarie 1905, alegerea de deputat în dieta de la Budapesta a protopopului Vasile Damian.

Faptul are o însemnătate care nu poate fi trecută cu vederea: el marchează ieșirea din pasivitate a ramurii transilvănene a Partidului Național Român.

Luând ființă în anul 1869, Partidul Național Român avea două fracțiuni: cea bănățeană, a cărei ședință de constituire a avut loc în 26 ianuarie/7 februarie la Timișoara, desemnându-și conducătorul în persoana lui Al. Mocsony și imprimându-și de la început un caracter militant și cea transilvăneană, constituită în conferința de la Miercurea din 23—24 februarie/7 martie, sub conducerea lui Ilie Măcelaru, având un caracter pasiv.

Partidul Național Român a izvorât din necesitățile impuse de condițiile în care trăia poporul român din Transilvania în timpul dualismului austro-ungar.

După o perioadă relativ liberală între 1860—1867, încep să fie luate măsuri aspre împotriva românilor, dar și a celorlalte naționalități înglobate în imperiu.

Prin legea învățământului — legea 33 —, prin legea naționalităților — legea 44 —, prin desființarea comitatelor și administrarea românească, — printre care și Zarandul în 1876 — se tindea spre deznaționalizare. Urmă să fie recunoscute o singură națiune — cea maghiară — și o singură limbă oficială — limba maghiară.

Era firesc și era îndreptățită reacția împotriva acestei realități, care se afirma din zi în zi tot mai puternică.

Încurajați de unele evenimente ce se petreceau în vechea Țară — războiul pentru independență din 1877 —, stimulați de apariția unor reviste care propagau mișcarea de emancipare de sub jug străin, cum era bunăoară „Tribuna” de la Sibiu, de sub conducerea lui Slavici și Coșbuc, luând cunoștință de Memorandul înaintat Curții din Viena, document în care se afirmă hotărârea românilor de a se opune deznaționalizării, transilvănenii pornesc la luptă care avea să ducă, în final, la înfăptuirea marelui act de la Alba Iulia din 1 decembrie 1918: unitatea națională, într-un singur stat național unitar român.

Zărândeni se încadrează cu entuziasm în această luptă.

Fruntașii români întruniți la Sibiu în 10 ianuarie 1905, sunt de părere să fie ales în dieta țării, vrednicul protopop de la Brad, vajnicul și bine cunoscutul Vasile Damian.

Alegătorii zărândeni și-au primit candidatul „cu brațele deschise și cu inima caldă”.

De altfel, fiind în fruntea tuturor mișcărilor culturale, bisericesti, școlare, economice și sociale, iar acum definindu-și și un crez politic, el intruchipa aspirațiile poporului său care se zbătea să-și făurească un viitor mai bun și demn.

Integritatea lui morală și prestația ținutei sale cucereau pe cei ce l-au cunoscut.

Socotindu-l figură reprezentativă, prof. Ștefan German, într-un articol publicat în cotidianul „Zarandul” nr. 16 din anul 1939, îl înfățișează astfel: „statură înaltă, fizic plăcut și bineleag, mers bărbătesc, ținută majestoașă, iată ce-l făcea imponant”.

Era un luptător cu un crez cinstit, sincer, de care nu s-a lepădat nici în cele mai grele clipe ale vieții lui, fiind oricând gata de luptă și jertfă.

De aceea a fost stimat și venerat.

O broșură intitulată „Alegerea protopopului Vasile Damian de deputat dietal la Baia de Criș în 26 și 27 ianuarie 1905” tipărită fără nume de autor în „Tipografia Nouă” din Orăștie în 1905, descrie tot meritul acestei alegeri ieșite din comun prin dărzănia, hotărârea, demnitatea alegătorilor veniți din toate satele circumscricției electorale. Oricât au fost de grele condițiile în care i-au ținut oamenii stăpânirii — în frig și interzicându-le să-și facă foc —, oricât de mari momelile cu arginți și oricât de aspre răstălele președinților, românii în frunte cu preoții și cu bătrânii satelor, declarau bărbătește că votează cu Vasile Damian.

Rămâne în urmă, cu voturi mult mai puține, contracandidatul maghiar Hollaki.

Când s-a anunțat rezultatul, noul ales a vorbit mulțimii scurt, sobru, promițând că va stărui să se facă în dietă legi în virtutea cărora toți cetățenii, indiferent de neam, să fie mulțumiți.

Primirea ce i s-a făcut la întoarcerea sa în Brad echivala cu o apoteoză.

La alte alegeri care au urmat „nici n-a mai cutedat cineva să păsească față de Domnia Sa” ni se

(Continuare în pag. a 2-a)

Barbu Roventă

BUNAVESTIRE

(Urmare din pag. 1)

s-a spăimântat și a rămas nedumerită, motiv pentru care ingerul o liniștește, explicându-i că „a aflat har de la Dumnezeu și va lua în păntece și va naște fiu și va chema numele Lui Iisus. Acesta va fi mare și Fiul Celui Preaînalt se va chema...”. Nedumerirea ei crește și mai mult, aflând că „va lua în păntece”. Și era justificată „de vreme ce nu știa de bărbat”. Se simțea fără prihană. Avea conștiința clară că nu a trădat actul logodnei. Explicația ingerului însă o va liniști, aflând că e vorba de „umbrirea Duhului Sfânt”, care este „de viață făcătorul” și care încă de la creație aduce ordinea ce dă curs normal vieții. Iar Sfântul care se va naște din ea este Fiul lui Dumnezeu, care va împăca cerul cu pământul, aducând sau restabilind armonia și ordinea de la începutul creației. Vedem de aici că actul întrupării Fiului lui Dumnezeu se face prin participarea Sfintei Treimi. „Puterea Celui Preaînalt” indică prezența Tatălui, iar „umbrirea” Sfintei Fecioare este opera Duhului Sfânt. Și Sfântul care se zămislise este Fiul lui Dumnezeu (sau Dumnezeu-Fiul). Taina întrupării Fiului lui Dumnezeu, a fecioriei Mariei și nașterii ce va urma, fecioară rămânând și pe mai departe, este mai presus de orice înțelegere omenească. Ea depășește naturalul și firescul. Este o mare minune! E vorba de prezența Sfintei Treimi, de lucrarea și de planul lui Dumnezeu, la care toate sunt cu puțință. Pentru a ne da totuși seama de posibilitatea acestei zămisliri mai presus de fire, de această minune și taină, s-a oferit imaginea razelor de lumină ale soarelui, care pătrund prin geamul unei ferestre, fără a-i aduce acestuia vreo vătămare...

Aflând că e vorba de o împlinire a vocii lui Dumnezeu, Fecioara primește minunea și taina printr-un cuvânt de totală dăruire: „fie mie după cuvântul tău!” Și dialogul Sfintei Fecioare cu ingerul se încheie aici. Taina și minunea au fost primite în viața ei. De acum începe jertfa. Ea va apare însărcinată în fața oamenilor, trezind suspiciunea lor. Nu putea să dea explicații nimănui. Mai mult decât atât, Legea era foarte aspră în astfel de situații. Ea prevedea că „dacă pe vreo fată tânără logodită cu un bărbat cineva o va întâlni în cetate și se va culca cu dânsa, să fie aduși amândoi la poarta cetății aceleia și să fie uciși cu pietre” (Deuteronom 22, 23—24). Cunoșcând această prescripție a Legii, dar fiind un suflet generos, fără prihană, drept în fața lui Dumnezeu și a oamenilor, și nevrând să-și descopească sau să-și insulte logodnica, Iosif se hotără „să

o lase pe ascuns” (Matei 1, 19). Alți bărbați s-ar fi simțit lezați în amorul propriu și ar fi reacționat cu răzburme și duritate, chiar dacă nu aveau toate argumentele... Ar fi judecat după aparențe... Și în cazul Sfintei Fecioare, acestea deveneau din ce în ce mai evidente... Dar Iosif nu a ales soluția durității. El vroia să-și păstreze până la capăt iubirea față de logodnica sa... Dar când se părea că Sfânta Fecioară este mai mult părăsită de oameni, atunci intervine Dumnezeu. El nu-și lasă părăsiți aleșii Săi, și nici planul Lui nu poate fi nimicit sau dat la o parte... De aceea, când Iosif cugeta să-și părăsească logodnica, „jată, ingerul Domnului i s-a arătat în vis, zicând: Iosife, fiul lui David, nu te teme a lua pe Maria, femeia ta, că ce s-a zămislit în ea este de la Duhul Sfânt. Și ea va naște fiu și tu îi vei da numele Iisus, că El va mântui pe poporul Său de păcatele lui” (Matei 1, 20—21). Și astfel Iosif primește din partea lui Dumnezeu mesajul și calitatea de a fi protectorul Sfintei Fecioare și a Pruncului, care se va naște la timpul potrivit.

Dar Bunavestire nu rămâne numai o realitate istorică, demnă de comemorat de creștini, ca una din cele mai însemnate sărbători, ca un prim Crăciun. Actul istoric al Bunevestiri prin taină și jertfa pe care le conține, se continuă și în viața duhovnicească a fiecărui credincios. Odată ce Hristos „ia chip”, se zămislise spiritual în sufletul și viața creștinilor, iar odată ce această taină este înțeleasă și primită, se continuă asemenea Bunevestiri — prin jertfă. E vorba de jertfa lepădării de sine, pentru ca Hristos să se dezvolte tot mai mult și să se „maturizeze” în viața duhovnicească. E vorba apoi de jertfa urmării lui Hristos prin luarea crucii tale alături de crucea Lui, de continuare până la sfârșitul veacurilor a tainei și jertfei lui Hristos, cu bucurie și dăruire sfântă, pentru statornicia pe pământ a împărăției lui Dumnezeu.

În semn de prețuire a evenimentului care deschide opera de mântuire, Biserica cinstește Bunavestire printr-un imn de laudă adus Sfintei Fecioare. Imortalizat în „Acatistul Bunevestiri”, care poartă amprenta unei mari înălțări duhovnicești: „Ingerul cel mai întâi stător din cer a fost trimis să zică Născătoarei de Dumnezeu: „Bucură-te!” Și împreună cu glasul netrupesc văzându-Te, Doamne, întrupat, s-a spăimântat și a stătut strigând către dânsa unele ca acestea: Bucură-te prin care răsare bucuria; Bucură-te prin care pierie blestemul... Bucură-te pântecul dumnezeiescilor întrupări; Bucură-te prin care se înnoiește făptura; Bucură-te prin care Prunc se face Făcătorul; Bucură-te mireasă, pururea Fecioară...”

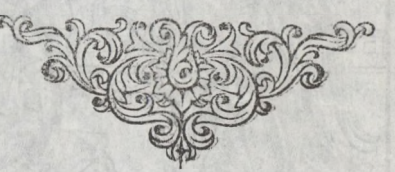
TERTULIAN — viața

Quintus Septimius Florens Tertullianus este primul și cel mai mare apologet creștin apusean, care a scris în limba latină. S-a născut în Cartagina, pe la anul 160. Tatăl său era centurion (sutas — căpitan) în armata proconsulară (Africa de Nord era împărțită de romani în patru provincii. Între acestea se afla și Africa proconsulară, cu capitala la Cartagina. În garda proconsulară era și tatăl lui Tertulian). Fiind un tânăr inteligent și iubitor de studiu, tatăl său a căutat să-i dea o educație aleasă. Și medul era destul de potrivit pentru îndeplinirea acestei dorințe. Cartagina era în acea vreme renumită prin școlile pe care le avea. Tertulian studiase mai întâi gramatica, literatura, filozofia și medicina. După aceste studii se dedică celor de drept. Iși va forma o cultură aleasă și bogată. Vorbea cu aceeași ușurință limbile greacă și latină. A avut o tinerete dezordonată, așa cum o aveau toți tinerii păgâni. A vizitat teatrele, circurile și amfiteatrele, a comis chiar acte de imoralitate. Se pare că după terminarea studiilor, Tertulian a profesat ceva timp avocatura și oratoria. Fie realeză și simțitoare pentru ceea ce era bun și adevărat, Tertulian nu a putut totuși îmbrăca toga cetățeanului roman și se va converti la creștinism, îmbăcându-l paliumul creștinilor. Timpul când a trecut la religia creștină îl putem ușor identifica. Pe Tertulian l-au mișcat suferințele senine și momentele mărețe trăite de creștini în timpul persecuțiilor „grele și brutale” — cum spune el —. Aceste suferințe i-au trezit curiozitatea cunoașterii creștinismului și dorința trăirii în sfințenia vieții creștinilor și curățenia moralei lor. Trecut la creștinism pe la anul 195, el va lua imediat apărarea creștinilor nedreptățiți. Din acest moment începe să scrie în apărarea creștinilor și astfel apar cele mai minunate apologetice. Deși căsătorit din timpul când era păgân, pe la anul 200, Tertulian este hirotonit preot (această afirmare este bazată pe cele spuse de Fer. Ieronim — presbyter ecclesiae —, deși unii critici moderni pun preoția lui la îndoială, fără să

aibă dreptate însă. În capitolul consacrat lui Tertulian — De viri-
litibus 53 —, Fer. Ieronim îl amintește de două ori ca preot). Odată intrat în creștinism, Tertulian, după ce adânci ca puțin alții, învățătura cea măntuitoare, își făcu o datorie de conștiință și onoare apărând religia sa cea nouă în fața tuturor adversarilor: păgâni, iudei și eretici și luptând cu o vigoare și cu o consecvență puțin comune pentru tot ce cuprinde creștinismul: doctrină, viață, atitudine, Sf. Taine. O dialectică rară, o logică de fier, o pătrundere desăvârșită a problemelor, o tinută verticală și neînfrântă în fața oamenilor, un temperament de luptător focos, un sarcasm amar la adresa adversarilor, un rigorism din ce în ce mai accentuat, iată armele activității sale teologice și misionare. După vreo zece ani de astfel de activitate, datorită rigorismului său, va trece la montanism (pe la 206). Ceea ce îl determină la această trecere este identitatea până la un punct dintre tendințele sale morale excesive și rigorismul montanistilor. Tertulian rămâne însă deocamdată în Biserica. Numai pe la anul 213 rupe definitiv cu Biserica. Ceea ce îl hotărăște la acest act este condamnarea absolută a montanismului de către papa Romei de atunci, în anul 210. Pe lângă această cauză formală, Tertulian nu se împacă deloc cu hotărârea luată, de către Biserica creștină din Cartagina și Roma, asupra u-

nor probleme foarte importante; el admitea extazul (vorbea în extaz a profetilor), nu admitea fuga în timpul persecuției, nu admitea căsătoria a doua și îi considera excluși din Biserica pe mării păcătoși: ucigașii, adulterii, desfrânații și cei căzuți (lapsii). Scrierile lui Tertulian sunt influențate de montanism încă din anul 206. Din perioada montanistă ni s-au păstrat mai puține lucrări de la el, fie că nu le-a păstrat Biserica, fiind îndreptate împotriva ei, fie că i-a slăbit lui Tertulian zelul și puterea de a mai scrie, în urma conflictului cu Biserica. N-a rămas însă nici în mijlocul montanistilor, ci s-a despărțit de ei, înființând o mică sectă a tertulianistilor, schismă asemănătoare cu cea a lui Ipolit. Această nouă grupare sectară va fi readusă în Biserica de către Fericitul Augustin. Se mai vorbește și de o călătorie a lui la Roma. A murit la adânci bătrânețe, între anii 240—250. Unii dintre istoricii susțin că, înainte de moarte, ar fi revenit în sânul Bisericii. Însă cei mai mulți îl socotesc mort în greșală. De aceea Fericitul Ieronim, spune: „În Tertulian admirăm capacitatea, dar condamnăm greșeala”.

Arhid. prof. dr. Constantin Voicu

Un martir sub lespezile Aiudului — Părintele Daniil

Eram student în 1935—36, și urmăream activitatea ziaristului Sandu Tudor din București. De la ziaristul Sandu Tudor și până la ieroschimonahul Daniil, starețul mănăstirii Durău, din munții Bucovinei, s-a făcut o metamorfoză interesantă și originală. Cu girul lui „Credința” promova în capitală o atmosferă quasi-religioasă. La ora aceea toate cotidienele aveau pagini religioase iar „Credința” lui S. Tudor ma-

niesta după aceea în întregime o atitudine religioasă. Pate această erau talanții lui încă nevalorificați.

Încă din 1944—45, de la instaurarea tiraniei roșii, s-a ridicat flamura rezistenței religioase. Asta s-a văzut mai întâi la măn. Antim, cu „Rugul aprins”, cu

(Continuare în pag. a 4-a)

Preot Ioan Bădăș
— fost deținut politic —

POSTUL — între nevoiță și dreapta socoteală

(Urmare din pag. 1)

postul, privegherea sunt numai mijloace prin care putem dobândi desăvârșirea, nu sunt scop în sine. Trupul se mortifică nu pentru mortificare, ci pentru a-l face unelaltă ascultătoare a duhului” (idem, op. cit., pag. 130), altfel riscă să rămână simplă zădărnici. „Desăvârșirea nu vine odată cu postul și lepădarea de lucruri, ci după dobândirea dragostei” (idem, pag. 164). Odată înstrăinat de adevăratul său scop, postul își pierde însăși rațiunea de a fi, devenind un non-sens.

Postul se adresează omului în integritatea lui, ca fiindă alcătuită din trup și suflet, văzând în egală măsură și trupul și sufletul, neseperându-le sau privindu-le în mod unilateral, scotind spre exemplu trupul ca fiind inferior și nedemn pentru îndumnezeire, și ca atare expunându-l unor cazne și practici obscurantiste și aberante, cum din păcate se mai întâmplă. „Postul înseamnă frână și disciplinare a biologicului, nu luptă de exterminare. Ba mai mult, înseamnă sublimarea acestui fond inferior, nu abolirea lui. Creștinismul nu mântuie omul de o anumită parte a ființei sale, ci îl mântuie în întregime. Puterea manifestată în afecte este atrasă și ea ca să slujească omul în urcușul lui spre Dumnezeu” (Pr. D. Stăniloae, Ascetică și mistică creștină, Cluj, 1993, pag. 72).

Nu mai în armonie și unire a sufletului cu trupul, putem preținde cu adevărat că luptăm pentru a ajunge la desăvârșire. „Asceza în creștinism este progresul sufletului unit cu trupul, creat odată cu trupul, și acest neînțeles progres se desfășoară în infinitul iubirii divine în dialog, în comuniune personală” (Pr. C. Galeriu, Dialoguri de seară, pag. 24), și se va păstra pe această direcție numai atâta timp cât este orientat spre Dumnezeu, prin transfigurarea biologicului, căci, în finalitatea lui, postul nu este decât un alt mod de a-L descoperi pe Dumnezeu. „Numai prin detașare trupească transfigurez lumea, introducând în ea prin cunoaștere și dăruire, dragostea față de alții, și prin aceasta văzând pe Dumnezeu” (Pr. D. Stăniloae, Chipul nemuritor al lui Dumnezeu, pag. 42). Chiar și atunci când ne nevoim trupul, ținându-l în înfrânare, de fapt lucrăm asupra sufletului, căci în acest fel îl usurăm urcușul spre Dumnezeu. „Cel care postește, mai înainte de toate să-și înfrâneze mânia, să fie bun, să aibă în m-a zdrobită. Să nu gândim fără rost ca foarte mulți, care mărginesc postul la atâta numai că stau nemâncați până seara, ci împreună cu oprirea de la mâncăruri să ne oprim și de la faptele care ne vatămă. Cel care postește trebuie să fie smerit, liniștit, blând, disprețuitor al slavei deșarte” (Sf. Ioan Gură de

Aur, Omiliile la Facere, în PSB, Nr. 21, pag. 104).

Toată străduința celui ce se indelețnește cu postul este aceea de a salva sufletul, de a nu-l lăsa să cadă în materialitate, în biologic. „Când sufletul ajunge să trăiască viața trupului, atunci el nu se mai află în adevărul lui” (Sf. Isaac Sirul), aceasta fiind în esență idealul nevoiței creștine „de a păstra neatinsă neprihana sufletului” (Teoclit Dionisiatul, Dialoguri la Athos, vol. 1, pag. 190).

Trebuie multă chibzuință și înțelepciune celor care se indelețnesc cu postul, pentru că există o serie întreagă de riscuri la care se expun unii ca aceștia. Echilibrul după care tânjim, trebuie însoțit de clarviziune asupra propriei noastre realități, precum și o justă apreciere și cunoaștere de sine însuși. De aceea, toți Părinții Bisericii, ca unii care au experimentat îndelung această luptă, îndemnau mereu la păstrarea echilibrului, a măsurii, căci „măsura le face frumoase pe toate” (Sf. Isaac Sirul). Buni cum să câtorii ai firii omenești, ai slăbiciunilor și ai limitelor sale, ei recomandau constant păstrarea măsurii, totul făcându-se cu dreapta socoteală și cu respect de sine însuși. „Primirea hranei cu măsură și cu socoteală dă trupului sănătatea și nu îl înafinjenia” (Ioan Casian, op. cit., pag. 133). În schimb, excesele, trecerile peste măsură, nu vor duce, în nici un caz, la ceva bun. „Ajunările excesive fac același rău pe care-l face lăcomia pântecului” (idem, pag. 134), iar atunci când se iese de sub controlul rațiunii, când aceste limite ale firescului sunt încălcate, se poate ajunge la o adevărată tragedie, ale cărei consecințe pot fi funeste, cu impact asupra întregii ființe, deregându-i chiar unitatea interioară. „Trupul nepuținos de-1 vei sili peste măsură, aduce sufletului tulburare peste tulburare” (Sf. Isaac Sirul). Un altul dintre Părinți recomandă: „sunt la fel de vătămătoare atât întinderea peste măsură a postului, cât și săturarea pântecului; atât privegherea peste măsură cât și săturarea de somn, și la fel toate trecerile peste măsură” (Ioan Casian, op. cit., pag. 181). Mai grav este că prin aceste exagerări poți pierde chiar harul, îți poți pierde mântuirea, te poți îndepărta de scopul urmărit, tocmai pentru faptul că ai căzut în exces. „Nu întoarce spre patimă înălțurarea patimilor, ca să nu mării și mai mult pe Cel care t-a dat harul” (Evagrie Ponticul, Cuvinte despre rugăciune, Filocalia, vol. 1, pag. 105).

Dar cel mai grav dintre toate este atunci când aparent fapta ta este bună, când a-arent toată nevoița ta spre mântuire pare că este pe făgașul cel bun, pentru ca în final să te dovedești cu atât mai înstrăinat și mai îndepărtat de scopul vizat. Despre acest

pericol avertiza Mântuitorul atunci când îi certa pe farisei: „Iar când postiți, nu fiți posomorâți ca fătarnicii, că ei își mângăiește fețele ca să le arate oamenilor că postește; adevăr vă grăiesc, își iau plata lor” (Mt. 6, 16). Este așa-numita „formă fără fond”, în care totul se reduce doar la exterior, doar la aparențe. „Postul lipsit de dragoste nu ne apropie de Dumnezeu” pentru că la Dumnezeu se poate ajunge și altfel, și pe altă cale, cu mult deasupra celei a nevoiței. „Calea cunoștinței este bunătața” (Sf. Antonie cel Mare, Filoc., vol. 1, pag. 22). Ruptă de fondul ei adevărat, toată nevoița, toată strădania noastră se va dovedi zadarnică. „Toată străduința care nu are iubire e străină de Dumnezeu” (Sf. Maxim Mărturisitorul, Filoc., vol. 2, pag. 48). Este așa-numita „cădere în sus”, sau căderea prin virtute, asupra căreia avertizau toți Sf. Părinți, și care înseamnă că deși te afli în virtute, poți cădea tocmai pentru faptul că i-ai pervertit intenționalitatea și finalitatea. „Postul și privegherea, rugăciunea și cântarea de psalmi, milostenia și primirea de străini sunt fapte bune prin fire. Dar când se fac pentru slavă deșartă, nu sunt bune” (Sf. Maxim Mărturisitorul, op. cit., pag. 87). Cu alte cuvinte, trebuie să avem capacitatea de a discerne dacă faptele noastre au sau nu o orientare bună. „Dumnezeu caută la scopul tuturor celor săvârșite de noi, ca să vadă de le face pentru El, sau pentru altă pricină” (idem, pag. 89).

Nu mai în măsura în care se păstrează în limitele firescului, putem numi postul o virtute cu adevărat creștinească, căci „excesul este la fel de rău ca și lipsa” (Teoclit Dionisiatul, Dialoguri la Athos, vol. 1, pag. 216). De aceea totul trebuie făcut cu multă chibzuință, cu dreapta socoteală, singura care ne poate feri de pierzanie. „Sunt unii care și-au topit trupurile lor cu nevoița, dar pentru că nu au avut dreapta socoteală, departe de Dumnezeu s-au făcut” (Avva Antonie, Pateric, pag. 10). Deci nici afundarea în patimi nu folosește, dar nici siluirea trupului peste măsură nu este recomandată, ci totul făcut în limitele respectului de sine, ale măsurii, binecunoscând slăbiciunile și marginile firii noastre.

PROTOPOPOPUL VASILE DAMIAN

(Urmare din pag. 1)

spune în „Foia interesantă” din Oradea (an I, nr. 35, pag. 137).

La alegeri în 1910, găsim transpus în versuri entuziasmul pentru deputatul îndrăgît

„Căci candidatul chemat în lume

Ca un apostol al neamului

E Dămianul cu falcic nume

Vechi deputatul Zaramului”.

(Ecouri și legenda fericirii de Petru Irhaș,
Concordia Arad 1914).

În viața parlamentară, luând contact cu deputații celorlalte naționalități, s-a angajat în lupta de desființarea imperiului. Toate eforturile se făceau acum pentru apărarea națiunii, a limbii și credinței strămoșești și se extindeau apoi în perspectiva viitorului, la ideea unirii tuturor românilor.

Pornind de la ideea că un neam nu poate fi luminat decât printr-o cultură națională în limba maternă, protopopul Vasile Damian luptă împotriva tendinței de deznaționalizare promovată de stăpânirea maghiară reacționară.

Problema aceasta a perpetuării și dăinuirii noastre prin limbă — precum odinioară prin credință, a fost expusă pe larg într-o cuvântare rostită la Hațeg în 1914, publicată în „Biblioteca populară a Partidului Național din Transilvania și Ungaria” și reluată tot într-o cuvântare la Buteni, unde se ridică și împotriva statului intermaghiar preconizat de contele Tisza.

Trecând la revendicările noastre naționale înșiră nelegiuirile ce ni se fac mereu în școală, la judecătoria, pe teren economic și cultural.

El are mare încredere în capacitatea de jertfă a românilor, în voința lor de neînfrânt, în tăria și unirea lor de luptă.

Pentru a ușura ridicarea prin cultură deieamnă pe intelectualii români să învețe poporul, să-l îndrumeze spre îmbrățișarea de meșteșuguri, să înființeze

reuniuni și corporații sătești și să-i dea conștiința drepturilor sale legitime.

Iar în 1914, când prin legea școlară se urmărește desființarea naționalităților, cărora li se nimicește școlile și li se scoate limba națională din instrucție, Vasile Damian afirmă categoric că ni s-a luat prea mult până acum. A venit vremea să nu mai renunțăm la nici un drept ce ni se cuvine. Deci sub nici o formă nu putem renunța la limba și ființa noastră națională. „Nu ne-am născut noi pentru această servilism rușinos, astfel de slăbiciuni păcătoase nu are poporul român.”

Această atitudine de curaj și de mare demnitate a luat-o în cuvântul rostit în dietă în ședința din 19 martie 1914 privind „Chestia Română”. Tot atunci a respins și acuzația de șovinism ce se aducea românilor pentru a-i priva de anumite libertăți acordate prin lege, arătând cu exemple adânc grăitoare că dimpotrivă, claselor conducătoare li s-ar putea aduce asemenea învinuiri.

Așa după cum a promis în 1905, Vasile Damian a luptat cu răbdare și consecvență pentru drepturile obiditului său popor, pentru moții lui, din mijlocul cărora s-a ridicat, a luptat ani în șir, până în 1918, când românii din Ardeal au trăit bucuria Unirii cu vechea Românie, bucurie la care a participat și el, reprezentând Zaramul în Marea Adunare Națională de la Alba Iulia.

Intr-una din fotografiile de epocă ce imortalizau clipa, chipul lui atrage imediat atenția prin ținuta-i falcică și privirea pătrunzătoare.

Plămădit din străbuni luptători, mlădită a tribunului de la 1848 George Damian din Zlatna, a dus mai departe mesajul luminos al acestora, mesaj de jertfă pentru libertate și dreptate, pentru Neam și Tară.

E mult de atunci...

De aceea orice evocare și orice povestire legată de lupta românilor transilvăneni, deci și a lui, ar putea începe cu „A fost odată...”

Falsa și adevărata libertate

(Urmare din pag. 1)

făcut, iar acum prin Sfânta Sa Biserica. „Iată, Eu astăzi ti-am pus înainte viața și moartea, binele și răul, binecuvântarea și blestemul. Alege viața!” (Deuteronom 30, 15, 19).

Aceasta este voia lui Dumnezeu pentru om: ascuțarea dorințelor și a simțurilor, când „în viață, păzește poruncile” (Matei 19, 17).

Libertatea este o calitate a sufletului omenes, o însușire morală, o lege a desăvârșirii, care ne obligă să ne surunem normelor binelui și ale adevărului. „Fraților, scrie Sfântul Apostol Pavel Galatenilor, ați fost chemați la libertate; dar să nu folosiți libertatea ca prilej de a sluji trupului, ci slujiiți unul altuia prin iubire”. (Galateni, 5, 13).

Este impresionant faptul că încă înțelepții lumii au ajuns la convingerea adevărului că făcă religie nu se poate exercita nobi-

la calitate a oamenilor. Astfel Seneca a declarat că „a fi cu adevărat liber, înseamnă a asculta de Dumnezeu”. Iar Goethe, marele gânditor german s-a ie că: „nu ne face liberi faptul că nu recunoaștem pe nimeni peste noi, ci să cinstim pe acela care este peste noi”. Cu alte cuvinte, atât binele individual cât și cel social, reclamă o înfrânare de la tot ce contrazice poruncile divine. Libertatea n-o putem realiza decât prin adevărurile impuse de Ziditorul tuturor, în special de învățătura lui Hristos.

Prin urmare este cu totul greșită definiția pe care o dă Dicționarul român de neologisme în problema de care ne preocupăm. Scrie acolo că un om se numește liber când voința sa nu este supusă nici unei restricții, când „acționează după propria sa dorință”.

Însă dorințele omului își au originea în firea lui coruptă de păcat, de poftă nelimitată. Mora-

la creștină, în schimb, se bazează pe smerită ascultare de poruncile sfinte, sau, cum scrie inspirat Apostolul Pavel: „Unde este duhul lui Hristos, acolo e libertatea” (II Corinteni 3, 17). Sau în altă parte: „Toate imi sunt permise, dar nu toate imi folosesc. Toate imi sunt îngăduite, însă nu mă voi lăsa biruit de ceva” (I Cor. 6, 12).

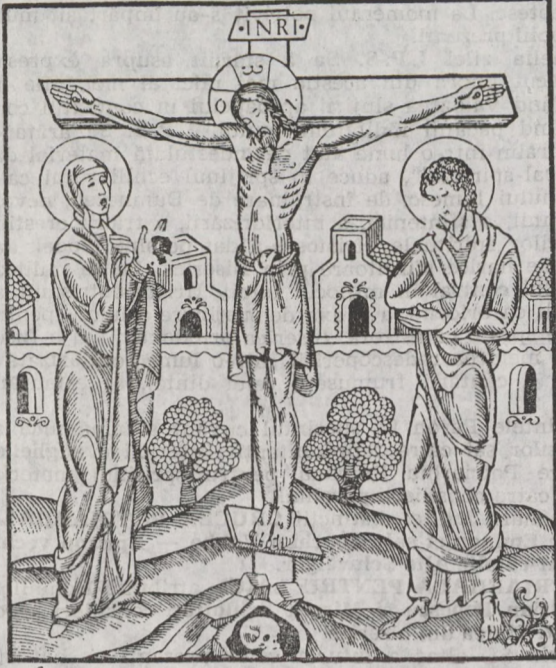
Așadar, nu este liber cel ce face ceea ce vrea, ci acela ce poate voi ceea ce trebuie să facă. Când unei vite de vie îi înfigem alături un arac, o facem spre binele ei, în scopul de a o opri să zăcă la pământ. Arătată pe arac, via se bucură de lumină și aduce rod. Aceiași menire o are legea morală pentru om: este un sprijin pentru firea omului cea apleată spre păcat, este o chemare spre bine și desăvârșire.

Adevărata libertate, zice Fericitul Augustin, constă în bucuria de a face binele, în slujirea plăcută lui Dumnezeu.

(va urma)

Crucea, lemnul cel de viață purtător

Psalmistul grăiește că Dumnezeu „nu după păcatele noastre a făcut nouă, nici după fărădelegile noastre a răsplătit nouă” (Ps. 102, 10). Și, într-adevăr, Dumnezeu „așa a iubit lumea încât pe Fiul Său Cel Unul Născut L-a dat, ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică” (Ioan, 3, 16). Căci, din multa sa milostivire, Dumnezeu nu s-a îndurat să vadă neamul omeneș sub tirania diavolului, ci a trimis pe Fiul Său în lume, care „s-a făcut trup și s-a sălășluit întru noi” (Ioan 1, 14), adică, s-a făcut om, fără să înceteze să fie Dumnezeu. În legătură cu aceasta, Sfântul Apostol Pavel mărturisese că Fiul, „Dumnezeu fiind”, nu s-a temut ca nu cumva să piardă și să înceteze să mai fie egal cu Dumnezeu atunci când „s-a deșertat pe Sine și a luat chip de rob și s-a făcut asemenea oamenilor” (Filipeni, 2, 6—7), și „s-a smerit pe Sine”, „ascultător făcându-se până la moarte și încă moarte pe cruce” (Filipeni 2, 6—8). Așadar, a doua persoană a Sfintei Treimi, Fiul, cel de o ființă, de aceeași mărime, cinstit și putere cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, s-a făcut om, din ascultare față de voiața preabunului Său Părinte, pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire.

Iisus Hristos s-a adus pe Sine jertfă lui Dumnezeu, îndurând Pătimirile pe Cruce, în locul nostru, ca să ne dezlege din legăturile păcatelor de care eram ținuți, ca să vindece patimile noastre cele greu de purtat, și ca să ne scutească de osândă morții celei veșnice ce-o merităm. Și astfel, prin răscumpărarea cea în Hristos Iisus, Dumnezeu ne-a dat Harul Său cel de viață dător și mântuitor. Prin jertfa de ispășire a lui Hristos pe Cruce, adică, prin sângele Lui vărsat pentru noi spre iertarea păcatelor noastre, a devenit posibilă dobândirea mântuirii (Romani 3, 24—25).

Hristos, ca cel care jertfește și este jertfit, totodată, a săvârșit pe Cruce, la Golgota, o „taină ascunsă în Sion”; s-a jertfit ca să înfăptuiască un legământ permanent de pocăință și de întoarcere a oamenilor la Dumnezeu, care, atunci când îl ac-

ceptă, au îndatorirea sfântă să viețuiască morți pentru păcat și vieți pentru Dumnezeu.

Sfânta Cruce a fost altarul pe care Hristos s-a jertfit pentru omenii din toate timpurile. Iată de ce, imnograful ortodox zice, după cum urmează: „Venii toate neamurile să ne închinăm binecuvântatului lemn, prin care s-a făcut veșnică dreptate. Căci cel ce a amăgit pe strămoșul Adam prin lemn, prin Cruce se amăgește; ... Cu sângele cel dumnezeiesc, venimul șarpelui se spală; și blestemul s-a dezlegat de osândirea cea pe dreptate, ...; căci cu lemnul se cădea să fie vindecat lemnul, și cu Patima Celui fără patimă să fie dezlegate patimile, cele prin lemn, ale celui osândit”. (Slava de la Vecernia Mare a Înălțării Cinstitei și de viață făcătoarei Cruci).

Crucea, pe care a pățimit Hristos, este, după Sfântul Apostol Pavel, scandal pentru Evrei, nebunie pentru înțelepții elini, iar pentru cei mântuiți „puterea lui Dumnezeu și înțelepciunea lui Dumnezeu” (I Corinteni 1, 24). Pentru poporul Vechiului Legământ, Crucea era scandal deoarece Legea grăia că: blestemat de Dumnezeu tot cel spânzurat pe lemn (Deuteronom, 21, 23), adică, cel spânzurat pe lemn nu purta doar pedeapsa și mânia oamenilor, ci și blestemul lui Dumnezeu. Pentru înțelepții elini, Crucea era nebunie, întrucât ei nu puteau concepe ca Iisus Hristos, cel răstignit pe Aceasta, să poată mântui pe alții. Firește, înțelepții elini posedau doar „înțelepciunea lumii”, sau „înțelepciunea din afară”, așa cum spunea Patriarhul ecumenic Chiril Lukaris, într-o cuvântare, în secolul al XVII-lea, în timp ce noi, credincioșii ortodocși, potrivit aceluiași ierarh, avem „cu Harul lui Dumnezeu înțelepciunea din înăuntru, cea duhovnicească, adică înțelepciunea Crucii, care împodobeste credința noastră ortodoxă”. Și, conchidea Patriarhului amintit: „înțelepciunea lumii nu o vreau față de crucea lui Hristos; nu-i mai puțin adevărat că este bine ca cineva să le aibă pe amândouă”, adică, și înțelepciunea lumii și înțelepciunea Crucii, „dar prefer, din cele două, crucea lui Hristos”.

Crucea, semnul puterii și biruinței lui Hristos (I Cor., 1, 18; Col. 2, 15), căci prin aceasta El a biruit și prădat iadul, Crucea, semnul mântuirii cu adevărat, este urâtă de Satana, care îndeamnă pe toți cei rățaciți de la învățătura adevărată a Bisericii săși hulească și să vrăjămească Crucea lui Hristos. Diavolul nu uită că prin Cruce a fost învins, încât, așa cum scrie Sfântul Chiril al Ierusalimului, „după cum căminele fuge de bățul cu care a fost lovit, tot așa și diavolul fuge de Crucea care îi amintește că prin ea a fost bătut”. Iată de ce, imnograful ortodox amintește de Cruce și ca fiind „demonilor rană” (Luminănda de la Utrenia Înălțării Cinstitei și de viață făcătoarei Cruci).

Pentru creștinul ortodox, Sfânta Cruce este lemnul cel de viață purtător și acoperământul său cel tare și căreia îi aduce convenita cinstire, rugându-se Celui ce a sfântit-o prin jertfa Sa, împreună cu imnograful, care zice: „Hristoase Dumnezeule nostru, Cel ce ai primit răstignirea de bună voie, spre învierea cea de obște a neamului omeneș, și prin trestia Crucii săngerându-Ți degetele cu vopsele roșii, Te-ai milostivit a iscăli pentru noi, ca un împărat, cele ce sunt de iertare; nu ne trece cu vederea pe noi cei ce suntem amenințați iarăși cu depărtarea de la Tine. Ci Te milostivește Unule Indelung-răbdătorule, spre poporul Tău cel ce este în nevoi, și Te scoală și biruiește pe cei ce se luptă împotriva noastră, ca un atotputernic”. (Mărire de la Vecernia Mare din Duminica a treia din Post, a Sfintei Cruci).

Pr. Dr. Ioan Dură

Ascultarea, prima virtute a monahului

Ascultarea este o însușire minunată și sfântă pentru orice creștin, cu atât mai mult pentru monah, care și-a asumat-o în mod solemn prin făgăduință. Această virtute a fost rănduită de Dumnezeu, odată cu creația omului (Fac. II, 16—17).

Sfântul Ioan Scăraru (523—602), în cunoscuta sa lucrare „Scara”, caracterizează astfel pe călugărul adevărat: „Monah este cel ce, în trup material fiind, petrece în treapta, rânduiala și starea ființelor ne-trupești” și mai adaugă: „Monah este cel ce se ține numai în hotarele și cuvintele lui Dumnezeu, în toată vremea, în tot locul și lucrul”. În fine conchide: „Monahul este un adânc fără fund al smereniei, în care s-a afundat și s-a înecat întreg duhul său”!

Însă, la starea aceasta, se ajunge după îndelungată osteneală folosind ca ajutor și alte virtuți, printre care și ascultarea, pentru că această minunată însușire îl apără pe monah de: „slava deșartă și de mândrie”, două „gânduri ale răutății”, care îi pierd toată osteneala.²

Ascultarea nu trebuie privită ca o înfrângere sau o subjugare, deoarece „cel ce se supune ia el însuși această hotărâre în privința sa”.³ Ascultarea nu-i diminuează demnitatea. Monahul vrea să-și dovedească ascultarea sa de Dumnezeu, prin ascultarea de un duhovnic sau stareț. Ascultarea stă la baza vieții monastice și din ea se naște smerenia, temelie tuturor virtuților. Este de neconcepțiv viața monahală fără ascultare și smerenie. Monahul ascultă, pentru că vrea să asculte, să se lepede de egoism. În fiecare clipă, el se face disponibil pentru ascultare, deoarece, „desprinderea de lume și lepădarea voii proprii (instrăinarea și ascultarea) urcă pe monah ca și cu două aripi, la cerul nepătimirii”.⁴

Cel ce a renunțat cu desăvârșire la toate cele ce i se par bune, a ajuns deja la capătul drumului duhovnicesc, pe care a început să umble, căci ascultarea este neîncrederea în toate lucrurile, chiar și în cele bune, până la sfârșitul vieții.⁵

În continuare voi încerca să enumăr doar câteva din minunatele urmări ale acestei însușiri, care ne apropie și ne unește cu Dumnezeu.

Dar, mai înainte de a trece la redarea unor aspecte pozitive ale fericii ascultări, mă văd silit să-i aduc un cuvânt de laudă, al Avei Ruf din Patertic:

„O! ascultare, mângâiere a sfinților Strămoși, îmbunătățire a Patriarhilor și jertfă de proorocilor. O! ascultare prea minunată a Mântuitorului de Tatăl Cereș în toate, până la moarte pe Cruce. O! ascultare, înariparea Sfinților Apostoli. O! ascultare, mântuirea credincioșilor. O! ascultare, născătoare și dezvoltare tuturor faptelor bune. O! ascultare, care deschizi cerurile și sui pe oameni, de pe pământ în ele. O! Ascultare, hrănitoare tuturor sfinților, din care au supt ei lapte și prin care s-au făcut desăvârșiți (I Petru II, 2—3). O! ascultare, care ești locuitoare cu ingerii. O! ascultare, ce mult binefăcătoare ești tuturor celor ce te află și

se ostenește, cu bună chibzuială în strălucita ta folosire.”⁶

Ascultarea a păzit pe ingerii cei buni de la cădere. Iar protopărinții noștri Adam și Eva s-au bucurat de o minunată ferice în grădina Edenului. Marele Creator îi cerceta adesea și vorbea cu ei, ca părinții duiosi cu copiii lor iubiți, dar călcând porunca ascultării s-au prăbușit în necălcire (Fac. III, 23—24).

Avel, fiul lui Adam, educat în familie și deprins cu ascultarea, aduce jertfă lui Dumnezeu din ce avea mai bun în turmele sale, spre care privind cu plăcere Cel de Sus, a devenit alesul Domnului (Fac. IV, 4).

Pentru credința și ascultarea sa, Enoh nu a văzut moartea, ci a fost luat de pe pământ la cer, căci a bineplăcut lui Dumnezeu, prin aceste două mari însușiri (Evrei XI, 5).

Noe, prin ascultare, a aflat har înaintea lui Dumnezeu (Fac. VI, 8—9) și a scăpat de la inec, cu toată suflarea din corabie — oameni și animale. Printre-o ascultare exemplară, Patriarhul Avraam părasește neamul și patria, nemernicind în țări străine (Fac. XII, 1). Se supune fără cârtire, să aducă jertfă pe unicul său fiu legitim Isaac pe muntele Moria (Fac. XXII, 12), umplându-se de binecuvântare și devenind „părinte” a multor neamuri. (Fac. XXII, 16—17).

De asemenea, Lot, nepotul lui Avraam, prin ascultare, scapă cu familia în Sigor, izbăvindu-se de la nimicirea prin ploaia cu piatră pucioasă și foc din cer, prin care s-au distrus cu desăvârșire acele înfloritoare cetăți păcătoase (Fac. XIX, 24—25). Din nefericire soția lui Lot, nesocotind cuvântul de ascultare dat de ingerii Domnului, „să nu privească înapoi” uitându-se spre Sodoma și Gomora, să vadă prăpădul și tipetele ce se ridicau din ele, s-a prefăcut în stâlp de sare (Fac. XIX, 26).

Marele prooroc Moise, dând frâu larg ascultării, se leapădă de toate plăcerile, bucuriile și slava Egiptului și primește să conducă poporul evreu 40 de ani spre Pământul Făgăduinței, devenind prooroc, legislator și om iubit de Dumnezeu (Pentateuh).

Ius Navi duce mai departe poporul evreu, după moartea lui Moise pe muntele Nebo, trece Iordanul, cucerește Pământul Făgăduinței și-i împarte la cele 12 seminții ale lui Israel (Cartea lui Iosua).

Prin ascultare, Samuel este închinat Domnului trup și suflet, prin care Dumnezeu vorbește poporului

(Continuare în pag. a 4-a)

Ierodiacon Cioabă Teofilact
Mănăstirea Putna

- 1 Filocalia IX, București, 1980, pag. 283.
- 2 Antonie Plămădeală, „Tradiție și libertate în spiritualitatea ortodoxă”, Sibiu, 1983, pag. 122.
- 3 Filocalia IX, pag. 82.
- 4 Idem, pag. 77.
- 5 Idem, pag. 80—81.
- 6 Paterticul, Alba Iulia, pag. 205—206.

Sfânta Liturghie — Marea iubire (XV)

— TAINA ȘI COMUNIUNE —

Comunitatea liturgică după ce îndrăznește în unitatea credinței să se apropie sufletește tot mai intim de Ziditorul a toate, și-a predat viața lui Hristos Dumnezeu. Și acum, prin mijlocirea preotului slujitor, se roagă zicând: **Și ne învrednicește pe noi, Stăpâne, cu îndrăznire, fără de osândă, să cutezăm a Te chema pe Tine, Dumnezeu cel cereș, TATA, și a zice: Și îndată cântărețul cu toți credincioșii rostesc sau cântă împreună, rugăciunea TATAL NOSTRU.**

În contextul Sfintei Liturghii, rugăciunea „Tatăl nostru” se înscrie ca un moment suprem de audiență la Dumnezeu-Tatăl nostru, a întregii adunări a Bisericii. Lui ne prosternăm și-I mărturisim cu recunoștință, apartenența noastră filială, solicitând tot ceea ce ne înlesnește intrarea în împărăție, „**întoarcerea acasă**”, bucurându-ne apoi de participarea la „Ospățul Stăpânului și masa cea de Taină”.

Această scurtă rugăciune și dens în conținutul ei, este de origine divină. Insuși Hristos, Fiul lui Dumnezeu, mai la începutul lucrării Sale în lume, învățând ucenicii și mulțimea cum să se roage, le-a dat un model de rugăciune zicând: „Știe Tatăl vostru, de cele ce aveți trebuință mai înainte ca să cereți voi de la El. Deci, voi așa să vă rugați: „TATAL NOSTRU, CARE EȘTI ÎN CERURI, SFINTEASCĂ-SE NUMELE TĂU; VIE ÎMPĂRĂȚIA TA; FACĂ-SE VOIA TA; PRECUM ÎN CER ȘI PE PĂMÂNT. PÂINEA NOASTRĂ CEA SPER FIINȚA DĂ-NE-O NOUA ASTAZI; ȘI NE IARTĂ NOUA GREȘELILE NOASTRE, PRECUM ȘI NOI IERTĂM GREȘELILOR NOSTRI; ȘI NU NE DUCE PE NOI ÎN ISPITĂ, CI NE IZBĂVEȘTE DE CEL RĂU. CĂ A TA ESTE ÎMPĂRĂȚIA ȘI PUTEREA ȘI MĂRIREA (slava) în veci; Amin!”

Câtă credință, câtă frumusețe, câtă nădejde și câtă dragoste, sunt concentrate în această rugăciune domnească, așa numindu-se, pentru că ne-a învățat Domnul Iisus Hristos, și nu oprind altfel de rugăciuni, ci oferindu-ne-o ca un model dumnezeiesc de rugăciune, în toate împrejurările vieții. Fiind cea mai scurtă și mai cuprinzătoare dintre toate, a devenit de timpuriu rugăciunea creștinilor, cea de toate zilele!

Și, rugăciunea este comunicare a unei persoane, a omului cu o altă persoană. De astă dată o comuniune între persoane. Omul rugător pe de-o parte, respectiv comunitatea liturgică și preotul ei, cu Persoana centrală a Sfintei Treimi-TATAL-Creatorul, un Dumnezeu Treimic în Persoane, care, așa cum ne-a încredințat Fiul Său, „știe Tatăl vostru de ceea ce aveți trebuință, mai înainte ca să cereți voi de la El”.

Și, de ce ne rugăm? Pentru că „rugăciunea e taina unirii omului cu Dumnezeu... Când cineva face efortul de-a se ruga, Dumnezeu îi vine în întâmpinare, întărindu-i acest efort și atrăgându-l în adâncimile vieții și puterii Sale, din care capătă noi puteri”.² Cu alte cuvinte, ori de câte ori ne rugăm cu insistență și cu credință, Dumnezeu este cu noi, mai mult decât vedem noi în ordinea obișnuită, când tata întinde mâinile sale salvatoare, copilului care-i cere ajutorul!

Analizând schematic această rugăciune domnească, ne dăm seama că se poate compartimenta după conținutul ei tematic, în două părți: Astfel, prima e o adresare către Dumnezeu-Tatăl, care este în ceruri,³ armată de reverența noastră față de numele Lui, cu dorința exprimată de-a-L avea cu noi, cu împărăția Sa, cu voia Sa și totul să fie între noi, noi și Dumnezeu, „precum în cer, așa și pe pământ”. A doua parte a rugăciunii, cu patru cereri, ne privește direct pe noi — fiii Săi —, cu trebuințele noastre trupești și sufletești, pe care le cerem de la Tatăl, ca niște copii infomețați și conștienți de greșelile și neputințele lor. Lui îi cerem să ne ierte, să nu ne lase în ispită și să ne izbăvească de cel viclean.

„Tatăl nostru care ești în ceruri, sfințească-se numele Tău”. Legătura noastră cu Tatăl e un raport între persoane, care se definește acum ca o relație între Tatăl și fiu. Dacă fiecare persoană umană are un tată pământesc, pe care este dator să-l cinstească,⁴ în unitatea creației, toate persoanele omenești au Unul și același Tatăl. Avem același Dumnezeu, izvor al vieții noastre, care ne așează în categoria de fii ai Săi, după har și frați cu Fiul Său Cel unul născut, mai înainte de toți vecii. De aceea, „celor căți L-au primit, care cred în numele Lui, le-a dat puterea ca să se facă fii ai lui Dumnezeu”.⁵ Suntem copiii lui Dumnezeu, care ne cuprinde în marea Sa Iubire părintească și care, din această iubire a trimis pe Fiul Său în lume, pentru noi și a noastră mântuire. În această misiune supremă, de răscumpărare, Iisus ne ajută: „Eu Mă sfințesc pe Mine Insumi (zice Fiul lui Dumnezeu, ca Om adevărat și Dumnezeu adevărat), ca și el să fie sfințit întru adevăr”.⁶ Și aceasta „pentru că și Cel ce sfințește și cei ce se sfințesc, dintr-Unul sunt toți; de aceea nu se rușinează să-i numească pe ei frați”.⁷ Și despre aceasta, apostolul Pavel, raportându-se cu toată certitudinea, la Fiul lui Dumnezeu.

Un motiv deosebit de reflecție: Toți oamenii suntem făcuți din pământ „după chipul și asemănarea Sa”.⁸ dar ne-a dat Dumnezeu și sufletul nemuritor.⁹ Deci, toți oamenii avem aceeași obârșie sfântă. Mereu să ne aducem aminte ai cui suntem și pe măsură, ce fel de responsabilități avem fiecare. Nu ne este îngăduit nici un fel de compromis cu noi înșine, sau cu semenii noștri. Ei ne sunt frați; sunt fiii Aceluiași Tatăl și zice Psalmistul: „Iată acum ce este bun și ce este frumos decât numai a locui frații împreună”.¹⁰ A se înțelege, a se comporta ca frații, a face bucurie Tatălului și, dacă unii față de ceilalți avem datoria iubirii, atunci toți oamenii trebuie să-L iubim pe Dumnezeu. El este Tatăl nostru care este în ceruri. Când a fost întrebat Mântuitorul, care este cea mai mare poruncă din Lege, Iisus i-a răspuns: „Să iubești pe Domnul Dumnezeu tău, din toată inima ta, din tot sufletul tău, din tot cugetul tău și din toată puterea ta”. Aceasta este cea dintâi poruncă. Iar a doua e aceasta: „Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși”. Mai mare decât acestea nu este altă poruncă.¹¹

Suntem noi vrednici cu adevărat să-L numim pe Dumnezeu. **Tatăl nostru?** Cutremurătoare întrebare! Un Sfânt Părinte din epoca de aur a Creștinismului, născut în jurul anului 335 d.Hr., în Cezareea Capadochiei, pătrunzând ce-o rară exigență cu referire la familiarizarea ce-o avem în a-L numi pe Dumnezeu: **Tatăl nostru**, zice: „Dacă privind cineva spre sine se vede având încă nevoie de curățire și cunoaște reaua lui conștiință plină de pete și de arsuri urâte, și fără să se curățească de aceste rele, se socoteste pe sine înrudit cu Dumnezeu, și zice: **Tatăl**, el cel nedrept Celui drept, el cel necurat, Celui curat, cuvântul lui e o injură și o batjocură, odată ce numește pe Dumnezeu, Tatăl al ticăloșiei sale... Să adevărim prin viață înrudirea cu El!”¹²

Și, într-adevăr, numai după ce ne-am căit de păcatele săvârșite, să îndrăznim a-L numi pe Dumnezeu: **Tatăl nostru!** Dacă toți, apoi, îi zicem lui Dumnezeu: „Tatăl nostru” și nu-I zicem: „Tatăl meu”, faptul acesta ne obligă să reflectăm la înțelesul acestui: „nostru”. Dumnezeu nu este numai Tatăl meu sau al tău, ci este „Tatăl nostru”, al tuturor, de unde și datoria de-a ne iubi unul pe altul, neuitând că „Dumnezeu este iubire”.¹³

„Sfințeasca-se numele Tău”. Heruvimii și Serafimii neincetăcă cântă în ceruri: „Sfânt, Sfânt, Sfânt”, preamărind sfințenia lui Dumnezeu, iar noi, cerând pe pământ să se sfințească numele Domnului Dumnezeu, ne facem atenți ca să ne curățim pe noi mai întâi, de toate întinăriunile trupului și a duhului, ca să sfințim numele dumnezeiesc. Iar aceasta o facem stingându pofta.¹⁴ Nu cu injură și glume, nu cu abuz de pomenire oricum a numelui lui Dumnezeu, ci cu smerenie și fior, cu dragoste și cucernicie, se cade nouă, sfîlcindu-ne propria viață, să reflectăm din ea strălucirea și sfințirea numelui lui Dumnezeu. Așa se atrag lângă noi și ceilalți semenii, sfințind numele Domnului, antoniții de mila noastră, de iubirea ce le-o purtăm și sub nici o formă judecându-l sau clevetindu-l!

Fecioara Maria rămâne pentru toată omenirea, model de recunoștință și cinstire a numelui lui Dumnezeu, mărind pe Domnul în casa Elisavetei, rudenia sa, atunci când a răspuns printr-un imn de bucurie, zicând: „Mărește suflete al meu pe Domnul... că mi-a făcut mie mărire **Cel puternic și Sfânt este numele Lui!**”¹⁵ Mereu este necesar să nu uităm recunoștința noastră față de Tatăl cereș, pentru toate câte ne-a dat nouă și să fie aceasta un stimulent neîntreprut de-a ne îmbunătăți propria noastră viață, ca unii ce suntem fii ai Tatălului celui Sfânt, sau cum zice Marele apostol Pavel: „Să ne curățim pe noi de toate întinăriunile trupului și a duhului, desăvârșind sfințenia, în frica lui Dumnezeu”.¹⁶ Și aceasta, ca obligativitate de obârșie, pentru că „El ne-a ales, înainte de întemeierea lumii, ca să fim sfinți și fără de prihană înaintea Lui (și) Mai înainte rândundu-ne, în a Sa iubire, spre înfierea întru El, prin Iisus Hristos, după buna scoțință a voii Sale”.¹⁷ Și ca unii ce suntem fiii aceluiași Tatăl cereș și sfânt, avem îndatorirea să „căutăm pacea cu toții și sfințenia, fără de care nimeni nu va vedea pe Domnul”.¹⁸ Sfântul apostol Petru, ca unul care omenește a trecut prin stări de îndoială și lepădare, care-l încercă pe om în momente cruciale, îndeamnă zicând: „Ca fii ai ascultării, nu vă! potrivit poftelor de mai înainte, din vremea neștiinței voastre, ci după Sfântul care v-a chemat pe voi, fiiți și voi înșivă sfinți în toată petrecerea vieții voastre”.¹⁹

Deci sfințenia vieții noastre trebuie să fie o permanentă grijă în urcusul duhovnicesc, ca să putem rosti: „Sfințească-se numele Tău”. Acest efort se alinază pe coordonatele firești ale naturii umane, de-a urca mereu, de-a se depăși, dar nu oricum. Dacă „în sfera inteligenței omul se pleacă înaintea geniului, în domeniul energiei și a voinței, venerază pe eroi, omul pe care creștinul îl așează la capătul stimării și admirației sale, este acela care, în slujba lui Dumnezeu, voiește să trăiască o viață superioară. Sfântul este eroul în ordine morală și religioasă; este creștinul desăvârșit”.²⁰ Și acesta nu este un privilegiu sau un destin, o predestinație, inadmisibilă de altfel, în credința și tradiția Bisericii Ortodoxe. Dumnezeu nu este nedrept, favorizând pe unul sau altul. Toți suntem fiii lui iubiți. Desăvârșirea spirituală este o creștere duhovnicescă, cu trudă continuă, întru smerenie și modestie, sub ploaia harului Sfântului Duh. Cine vrea să recepteze și să concluzeze are cu ce, pentru că Dumnezeu „face să răsăr soarele peste cei răi și peste cei buni și trimite ploaia peste cei drepti și peste cei nedrepti”.²¹

E dureros să vezi pe cineva că-și necinstește părinții, dar este de-a dreptul cutremurător să auzi, cu câtă dezinvoltură sau chiar cruditate, blasfemie și injură unul sau altul, numit „creștin”, numele cel sfânt al lui Dumnezeu-Tatăl nostru! Și, el știe că este creștin, adică al lui Hristos, dar... Adevărații cinstitori de Dumnezeu au luat atitudine față de cei care necinstește numele lui Dumnezeu. Așa bună oară, „într-o zi feticitul IERONIM fiind întrebat, pentru ce înfruntă cu atâta asprime pe un hulitor de Dumnezeu, a răspuns: „Cărele latră să-și aperse stăpânul, atunci eu pot tăcea când Dumnezeu meu este suduit? Omoară-mă, dar de tăcut nu voi tăcea”. Când s-a cerut sfântului POLICAR, episcopul Smirnei (+ 167), să tăgăduiască pe Hristos, el a răspuns: „Iată, se împlinește optzeci și șase de ani de când Îi slujesc, fără ca El să-mi fi făcut vreodată vreun rău. Deci, cum aş putea

(Continuare în pag. a 4-a)

Pr. Nichifor Todor

1 Mt. 6, 8—13.

2 Dumitru Stăniloae: Trăirea lui Dumnezeu în Ortodoxie. Antologie, studii și note de Sandu Frunză, Edit. Dacia, Cluj-Napoca, 1993, p. 128.

3 Prof. Dr. Vasile Gheorghiu: Sf. Evanghelie după Mateiu, cu comentariu, vol. I. Cernăuți, 1925, p. 142.

4 „Conceptia celor vechi despre mai multe cereri, cf. și II Cor. 12, 2. Vezi și: Pr. Dr. Ioan Mircea: Dicționar al Noului Testament, București, 1984: „La început a făcut Dumnezeu cerul și pământul” (Fac. 1, 1). Cerul și pământul alcătuiesc universul, cosmosul. Cerul material este spațiul în care apare și există pământul, și în care, desupra văzduhului, pe bolta cerească, există astrele cerești, planetele, soarele cu sistemul său și stelele cu galaxiile.

5 În sens spiritual, cerul necreat este „locul” unde este tronul lui Dumnezeu și este locuit de ingerii și de sfinți. Din acest cer a coborât Cuvântul-Fiul lui Dumnezeu, când S-a întrupat din Sfânta Fecioara Maria și de la Duhul Sfânt și apoi după Învierea Sa (Ef. 4, 10) și s-a așezat în cer de-a dreapta Tatălului” p. 80—81.

6 Deuter. 5, 16.

7 In. 1, 12.

8 In. 17, 19.

9 Evr. 2, 11.

10 Fac. 1, 26—27.

11 Fac. 2, 7.

12 Ps. 132, 1.

13 Mc. 12, 30—31.

14 Sfântul Grigorie de Nyssa: Scrieri, partea I. Trad. de Pr. Prof. Dumitru Stăniloae și Pr. Ioan Buga, București, 1982. Cap. Despre Rugăciunea Domnească, p. 403—452.

15 In. 4, 16.

16 Sfântul Maxim Mărturisitorul: Scurtă tălcuire a rugăciunii Tatăl nostru, în FILOCALIA vol. II. Trad. de Prot. stavrofor Dr. Dumitru Stăniloae, Sibiu, 1947, p. 253—285.

17 Lc. 1, 46—49.

18 II Cor. 7, 1.

19 I Petru 1, 14—15.

20 Hippolyte Delahaye: Sanctus-Essai sur le culte des saints dans l'antiquité-Subsidia Hagiographica 17 Bollandiste, Bruxelles, 1927, p. 235.

21 Mt. 5, 45.

AGENDA I.P.S. ANTONIE

FEBRUARIE 1995

- 1 februarie 1995 — I.P.S. Mitropolit Dr. Antonie Plămădeală, Arhiepiscop al Sibiului și Mitropolit al Ardealului, Crișanei și Maramureșului, a primit pe Dl. Dorin Teodorescu, reporter la ziarul „Rondul”, cotidian local, acordându-i un interviu pe tema: „Viața bisericească în America”.
- 3—6 februarie 1995 — a participat la Patriarhia din București, la lucrările Sf. Sinod, ale Consiliului Național bisericesc și a Adunării Naționale bisericești.
- 7 februarie 1995 — a participat la festivitatea prilejuită de aniversarea zilei de naștere a P.F. Patriarh Teoctist.
- 14 februarie 1995 — a participat la Cercul Militar Sibiu la lansarea cărții intitulată: „Armata română în Revoluția din decembrie 1989”, prilej cu care a rostit și un cuvânt, arătând legătura între armată și Biserică.
- 15 februarie 1995 — a acordat un interviu postului de Televiziune „Cinemat” din Sibiu, vorbind despre rolul actual al Bisericii în viața credincioșilor din Ardeal.
- 17 februarie 1995 — a participat în salonul alb al Hotelului restaurant Împăratul Romanilor la aniversarea a 2 ani de la apariția ziarului „Rondul”. În cuvântul său a făcut urări de bine tuturor celor prezenți, dorind și ziarului o apariție lungă, asemenea Telegrafului român care apare neîntrerupt din anul 1853.
- 19 februarie 1995 — a participat în Catedrala mitropolitană la slujba Sfintei Liturghii.
- 23 februarie 1995 — a acordat un interviu D-lui Ioan Onuc Nemes, de la Ziarul „Tribuna Sibiului” având ca temă „Viața religioasă a românilor din America”.
- 25 februarie 1995 — a participat, în calitate de președinte de onoare al juriului, la lucrările ședinței de apreciere a proiectelor viitoarelor catedrale din Brașov, desfășurate la Mănăstirea Brâncoveanu, Sâmbăta de Sus.
- După masă, în cadrul altei ședințe au fost discutate planurile Catedralei ce se va construi în orașul Făgăraș.
- În zilele de marți, miercuri și joi ale fiecărei săptămâni, a primit în audiență un număr mare de persoane, la acestea adăugându-se consilierii Arhiepiscopiei, audiențe în care a rezolvat probleme curente ale vieții bisericești din Eparhie.
- Secretar eparhial,
Pr. Valentin Sicoe

Un martir sub lespezile Aiudului

(Urmare din pag. a 2-a)

starețul ei Vasile Vasilich și frațele lui Haralambie. „Ședințele literare de joi seara” și cu cei 40 de călugări-studenți și cu participarea oamenilor de literă, artiști, profesori universitari, ofițeri și teologi. Realizatorul duhovnicesc era Daniil Tudor.

Mulți dintre aceștia au fost arestați și au alcătuit „Ceata preoților de la Periprava-Canal” și condamnați la ani grei. Părintele Daniil I-au dat 25 de ani muncă silnică.

Menționăm că tot în mână. Antim veneau și cei din „Cercul ieșenilor”, elita intelectualității ieșene. A fost o răbufnire religioasă-culturală, netolerată de comunism. Un alt magistrul al „Rugului aprins” a fost păr. Stăniloae, condamnat și el.

Părintele Daniil urca spre vârful piramidei. Scănteia Rugului a pornit din mănăstire, focul trebuia dus înainte tot prin mănăstiri și în inima poporului. Așa îl întâlnim pe păr. Tudor stareț al schitului Durău, din munții Bucovinei. Se pare că și în Aiud, ieroschimonahul Daniil a preschimbă temnița în mănăstire. De aci s-au tras toate pătimirile.

În păr. Daniil, stăpânirea vedea un vârf al rezistenței naționale și mai ales a celei religioase. Inchiziția roșie l-a planificat pentru exterminare. El era inepuizabil. De la un capăt la altul, în celularul din Aiud, circulau prin morse, indicațiile și expunerile teologice ale lui. Era numai inimă și convingere, cu care te ducea la porțile Raiului. Te cucerea, de la început ori erai

Sărbătoare românească la Offenbach am Main

Duminică, 26 februarie a.c., într-o atmosferă pregnant sărbătorească, care înveșmăntează evenimentul unei sfințiri de biserică, s-a desfășurat la Offenbach am Main binecuvântarea Capetei Ortodoxe Române „Sf. Nicolae” de către Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Dr. SERAFIM JOANTA în prezența unui număr impresionant de credincioși români din localitate și împrejurimi. Au fost de față personalități ecleziastice, fruntași ai vieții publice, credincioși ai altor confesiuni creștine. Pecetea românească a imprimat-o participarea numeroșilor credincioși români, mânați de dorul și setea sufletească după o sfințire „ca acasă”, după o slujbă arhierescă în limba și tradiția în care s-au născut și au crescut.

Capela a fost amenajată într-o sală boltită adecvată unui locaș de închinăciune în incinta castelului Isenburg în 1975 prin zelul misionar-pastoral al părintelui Alexandru Tudor, care înfiripează și comunitatea românească de aici.

Din anul 1984 îi urmează întru slujire părintele Corneliu D. Jacotă. Incendii din toamna anului 1993, izbucnit după Sf. Liturghie, a prejudiciat mari daune capelei, necesitând nu numai restaurarea capitalei dar și reînnoirea și cele necesare deservirii cultului divin.

În 1994, la scurtă vreme după instalare, I.P.S. Mitropolit în vizita făcută comunității ortodoxe, conjugată cu o întrunire ecumenică, a intervenit împreună cu preotul paroh la autoritățile bisericești și cu sprijinul acestora, la cele competente (având peste 3000 de semnături) și s-a reușit deblocarea fondurilor bănești pentru restaurare și redarea destinației avute înainte de incendii. Acestui sprijin material s-a mai adăugat jertfelnică contribuție a bunilor credincioși, animați de harnicul lor păstor sufletesc, sprijinit și încurajat de membrii Consiliului parohial și nu în ultimul rând valoroasa ofrandă a Patriarhiei Române, materializată în restaurarea Iconostasului, lucrat în atelierul patriarhal de la Mănăstirea Plumbuita, vase liturgice, vestimente și cărți de cult. Infrumusețată în haina luminoasă și împodobită cu chipul credincioșilor, care iubesc podoaba casei lui Dumnezeu, Capela „Sf. Nicolae” s-a dovedit neîncăpătoare la acest popas duhovnicesc, cu toate că ea poate adăposti câteva sute de persoane.

Slujba vecerniei cu Litie, săvârșită sâmbătă seara s-a încheiat cu un ziditor cuvânt sufletesc, împărtășit credincioșilor de către I.P.S. Serafim.

Duminică dimineața la ora 9,30 a început slujba propriu-zisă de sfințire a bisericii. În hrisovul citit la vremea convenită, Ierarhul a apreciat vrednicia bunilor credincioși, hărnicia și osteneala preotului și a membrilor Consiliului parohial, al căror aport a fost hotărâtor întru realizarea acestei lucrări, precum și prețioasa implicare a doamnelor preotese Maria Jacotă, pentru care comunitatea a însemnat familia sa, dovedindu-și vocația de împreunăapostolat. De asemenea a fost elogiul sprijinul Bisericii evanghelice din localitate.

Sfânta Liturghie a urmat într-o notă de adâncă evlavie și respirație ortodoxă. Alături de I.P.S. Mitropolit Dr. Serafim au slujit: P.C. Preot Alexandru Câmpeanu, consilier economic mitropolitan, P.C. Preot Corneliu D. Jacotă, parohul locului, și Arhidiacon Dumitru Dura. Răspunsurile liturgice au fost date de către întreaga bu-

serică având în mijloc un nucleu de bune credincioase sub îndrumarea doamnei preotese. La momentul potrivit s-au împărtășit mulți credincioși și toți copiii prezenți.

Tălcuind evanghelia zilei I.P.S. Sa a stăruit asupra expresiei „întrucât nu ați făcut unora din aceștia mai mici ai mei, Mie nu m-ați făcut”, reliefând valoarea slujirii aproapelui în contextul contemporan și osândind păcatul indiferentismului. I.P.S. Sa arătând, printre altele, că „trăim într-o lume atât de îndestulată material dar atât de săracă moral-spiritual”, aduce în sprijinul echilibrului ca o contrabalansare duhului lumesc, de instrăinare de Dumnezeu, nevoia stringentă a rugăciunii, a sfințeniei, a interiorizării, a trăirii creștine și a cultivării valorilor spirituale. Hristos s-a dat pe sine Model, dar ne-a dat și mijloacele harice sfințitoare prin Biserică. Ea să militeze pentru a-și găsi locul central în mijlocul lumii. Hristocentrismul se cere astăzi, mai mult ca oricând, a fi axa de susținere a lumii, pentru ca ea să nu alunecă spre o catastrofă. Biserica ortodoxă fiind o Biserică a Tradiției are menirea redescoperirii într-o lume secularizată a valorilor spirituale, a căutării frumuseții celei dintâi, a restaurării omului.

După otpust Părintele Paroh în succintul cuvânt a înmănușiat mulțumirea enoriașilor săi către reprezentanții Bisericii evanghelice din localitate, către Patriarhia Română pentru sprijinul material și moral constant și către consilierii parohiali.

Solemnitatea înmănușării înaltei distincții CRUCEA PATRIARHALĂ PENTRU CLERICI: Eminenței sale Joachim Vobbe — Episcop vechi-catholic, Preotul vechi-catholic Alto Schwegler.

și CRUCEA PATRIARHALĂ PENTRU LAICI, atribuită Domnilor: Josef Schwartz, Adrian Popescu și Mircea Schlotter, consilieri parohiali, a pecetluit festivitatea din biserică.

După trecerea prin Sf. altar a tuturor celor prezenți — bărbați, femei și copii — și sărutarea Sfintei mese, I.P.S. Sa a miruit credincioșii.

Agapa comună a făcut să se prelungească „extra muros Ecclesiae” atmosfera de căldură românească, înmiresmată de tămâie și busuol, ecoul cântării liturgice și a rugăciunii întregită cu ofrandele specific bucatăriei românești. În alocațiunea ținută la masă, I.P.S. Mitropolit a prezentat auditorului problemele cu care se confruntă Mitropolia, a înfățișat succint din activitatea misionar-pastorală, ecumenică, administrativă și culturală de la instalarea I.P.S. Sale, din iunie anul trecut. „Mitropolia există prin credincioșii ei și pentru credincioșii ei, prin urmare ca să-și poată îndeplini rolul polivalent și nevoie de ajutorul și susținerea dumneavoastră a tuturor”. A apelat la zăcămintul sufletesc al neamului, să se păstreze ceea ce este bun, ceea ce ne unește și să se elimine păcatul defăimării și al judecării aproapelui, care distanțează și dezină. Sub zodia optimismului s-a întreținut cu enoriașii, binecuvântându-i la despărțire. Toate coplesindu-ne de bucurie, ne îndreptățesc a exclama „aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim întrânsă”. Nu vom uita că în cronica comunității din Offenbach la popasul sfințirii Capetei a fost cu adevărat o Sărbătoare a sărbătorilor.

Preot Alexandru Câmpeanu

tânăr ori bătrân. Tinerii, mai ales, au asimilat tot ce se putea exterioriza prin cuvinte și gesturi. Toată cultura, idei pericope biblice și acatistul lui, circulau pe aceeași bandă nescrisă a minții în tot gulagul românesc. În cănte constințe a adus el lumina Evangheliei și pe câți i-a fortificat împotriva stăpânirii fără Dumnezeu și imorală, numai el știe, poate nici el.

Am ascultat de la un student, în celula, acatistul Sf. Ap. și Evang. Ioan Bogoslovul (Teologul) al păr. Daniil și zicea:

— Nu uit figura păr. Daniil și dacă voi ieși mă fac preot ori mă duc la mănăstire!

Și o spunea din toată ființa lui. Dacă s-ar fi eliberat, păr. Daniil, așa cum a promis, ar fi umplut schiturile cu mănăstirile Moldovei cu tineri dornici de un nou capitol de viață, de asceză reeditată după efigiile marilor asceți: Avva Antonie, Avva Macarie, Avva Eftimie și ale Sf-lor Maxim Mărturisitorul și Grigore Palama, adevărați atleți ai Ortodoxiei. Chiar de aceea stăpânirea l-a izolat complet, supunându-l la constrângeri infernale, neștiind că pe ieroschimonahul Daniil, nu-l speria nici moartea.

Toată comportarea și atitudinea păr. Daniil îi covârșea pe cei care au fost în contact cu el, in-

deosebi pe tineri. Așa se explică setea și afliuența spre tainele Ortodoxiei, pe care nu le-a putut contrabalansa nici infernalul Piteștilor și al Canalului. Tot acest zel spre misterele teologiei, umplea un gol din sufletul omului și îl fortifica împotriva privațiunilor și suferințelor din temniță. Afară era, poate, copleșit de valurile vieții.

În toate era meritul păr. Daniil, căruia și în Aiud i se putea da titlul de „egumen” de toți cei care l-au cunoscut și s-au adăpat din izvoarele lui duhovnicesci.

Într-o zi, în celula lui, sub lespezile Aiudului, s-a stins cel ca-

re a fost ieroschimonahul Daniil și zace până într-o zi când Providența îl va scoate la lumină și se va spune: Iată un nume în calendarul nostru dreptmăritor și românesc, căzut pentru credință, libertate și dreptate — mucenicul Daniil!

Cei care l-am cunoscut pe părintele Daniil, putem să-i atârnam medalionul lui într-un colț al inimii cu justificată satisfacție duhovnicescă.

Fie ca flamura rezistenței și a jertfei lui să lumineze cărările viitorului nostru și mai vărtos să lumpezească zările tineretului nostru după o jumătate de veac de rătăcire prin mările întinerii al stăpânirii fără Dumnezeu!

Sfânta Liturghie — Marea iubire

(Urmare din pag. a 3-a)

huli pe Dumnezeu și Mântuitorul meu?”²² Și numai cu o astfel de fermite morală ne putem revindeca demnitatea de „creștini” și de fii ai Tatălui.

„Vie împărăția Ta”. Despre Împărăția lui Dumnezeu,²³ au fost preocupăți și inspirații Vechiului Testament, iar cel care trece spre Noul Testament, Sfântul Ioan Botezătorul, „propovăduia în pustia Iudeii, spunând: „Pocățiți-vă că s-a apropiat Împărăția cerurilor!”²⁴ Acest îndemn inspirat a fost preluat de Inuși Fiul lui Dumnezeu, la începutul activității Sale mesianice, în Capernaum-ul acelei Galilei a neamurilor,²⁵ simbol al întregii arii geografice a continentelor lumii. Peste tot trona o „împărăție” a destrămării — prin păcate — a unității genuine a neamului omenesc, dirijată de Stăpânitorul acestei lumi,²⁶ și el, diavolul umblă răcind ca un leu, căutând pe cine să înghită.²⁷ El nu doarme... De aceea, Mântuitorul, îndemna zicând: „Privegheați și vă rugați, ca să nu intrați în ispită. Căci duhul este osârduitor, dar trupul neputincios.”²⁸

Rugându-ne să vie Împărăția lui Dumnezeu, ne angajăm într-o bătălie spirituală, cu toată puterea credinței, îndepărtându-ne de tot ceea ce este: „adulter, desfrânare, necurăție, certuri, zavistii, mâni, gâlcevi, dezbinări, eresuri, pismui, ucideri, beții, chefuri și cele asemenea acestora, (pentru) că cei ce fac unele ca acestea nu vor moșteni Împărăția lui Dumnezeu.”²⁹ Și până când vor fi asemenea concesiile păcătoase între oameni, cu toată stăruința în rugăciune, dar fără acoperire și cu faptele, Împărăția lui Dumnezeu va întârzia. Ea se va activa pe pământ când toți oamenii ne vom da toată silința, ca noi să împlinim cât mai exact voia preasfântă a lui Dumnezeu.³⁰ De aceea, Sfântul Grigorie de Nyssa zice: „să se surpe tabăra vrăjmașilor... să înceteze războiul trupului împotriva duhului...”³¹ și abia atunci își vor face loc, cum scria Apostolul Pavel: „roada Duhului (care) este dragostea, bucuria, pacea, îndelungă răbdarea, bunătatea, facerea de bine, credința, înfrânarea (și) curăția.”³² Numai sfințindu-ne propria viață, sfințim numele lui Dumnezeu și contribuim astfel la venirea Împărăției Sale, între noi și prelungirea ei în viața de dincolo de mormânt.

O a treia cerere din Tatăl nostru este: „Facă-se voia Ta, precum în cer și pe pământ”. În relația noastră cu Tatăl cereșc, trebuie să luăm ca model de comportare, dar nu voia Mea, ci voia Ta să se facă.³⁴ Cu cât mai mult suntem îndatorați noi, cei care-I spunem lui Dumnezeu: Tatăl nostru, să luăm aminte la mandatul ce ni s-a încredințat, pentru că

n-am venit în lume de capul nostru, ci avem și noi o misiune, care trebuie conștientizată și dusă la îndeplinire. Fiecărui om i-a dat Dumnezeu anumite daruri, deodată cu chemarea lui din neînță întru ființă și tot omul este îndatorat să lucreze cu darurile vieții sale, întru preamărirea lui Dumnezeu.

Abuzul de libertate și impunerea dictatorială a voii proprii nu pot sfârși decât într-un lanț de conflicte familiale și sociale, un adevărat dezecilibru inter-uman, cu toate consecințele lui dramatice. Acolo, unde copiii ignorează voia părintească, se declanșează abuzul și destrămarea. Iar când oamenii se îngheșuie în a-și impune fiecare voia proprie, în detrimentul voii lui Dumnezeu-Tatăl nostru, firește că înclăștrarea devine inevitabilă. Drept aceea, întreabă-te, omule, când vrei să faci ceva, „Ce-ar face Iisus dacă ar fi în locul meu?”³⁵ Și, sigur, conștiința omului, oricât de imbrăncită și de ascunsă ar fi, ea ar aprinde o rază de lumină, ajutând pe fiecare să se echilibreze, ancorat în Cel care este armonia supremă — Tatăl nostru.

Psalmistul se și întreabă cu mirare, zicând: „Doamne, Dumnezeu nostru... ce este omul că-ți amintești de el? Mișoratu-l-ai pe dânsul cu puțîn față de ingeri, cu mărire și cu cinste l-ai încununat pe el. Pusul-l-ai pe dânsul peste lucrul mâinilor Tale, toate le-ai supus sub picioarele lui...”³⁶ Și iată că ingerii pururea fac voia Tatălui și stau sub ascultare, cum zice tot Psalmistul: „Cel ce faci pe ingerii Tăi duhuri și slugile Tale pară de foc”³⁶ ei, deși sunt cu ceva superiori omului, ascultă de Ziditorul a toate și-I fac voia Lui, participând la armonia cerească și chiar mai mult, primesc să stea, din voia lui Dumnezeu și în slujba oamenilor, cum zice Apostolul Pavel: „Ingerii oare nu sunt toți duhuri slujitoare, trimise ca să slujească pentru cei ce vor fi moștenitorii mântuirii?”³⁷ O, dacă și noi oamenii, cei pe care ne slujește ingerii lui Dumnezeu, am lua pilda ascultării lor, atunci, împlinind fiecare, voia lui Dumnezeu, va fi precum în cer, așa și pe pământ: pace, armonie, bucurie și iubire!

Să fie, Doamne!

22 Învățătura de Credință Creștină Ortodoxă, București, Edit. Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 1952. Cap. Rugăciunea Domnească, p. 223—241.

23 Detalii despre Împărăția cerurilor, vezi: Cap. III din acest studiu, în Telegraful Român, Nr. 21—24 din 1994, p. 5.

24 Mt. 3, 1—2. 25 Mt. 4, 13—17. 26 Mt. 4, 8—9. 30 Prof. Dr. Vasile Gheorghiu: Op. cit., p. 250—262. 31 Sfântul Grigorie de Nyssa: Op. cit., p. 429. 32 Gal. 5, 22—23. 33 In. 6, 38. 34 Lc. 22, 42. 37 I Petr. 5, 8. 38 Mc. 14, 38. 39 Gal. 5, 19, 21. 35 Ps. 8, 1—6. 36 Ps. 103, 5. 37 Evr. 1, 14.

Ascultarea, prima virtute a monahului

(Urmare din pag. a 3-a)

lui evreu și înfruntă pe regele Saul, căzut în neascultare, conștințind ascultarea mai presus decât jertfa, rostind: „Ascultarea este mai bună decât jertfa și supunerea, mai bună decât grăsimea berbecilor (I Regi XV, 22). Căci atunci când omul jertfește ceva lui Dumnezeu, își aduce numai o parte din osteneala sa, pe când dacă ascultă se aduce pe sine întreg jertfă lui Dumnezeu.

Plecându-se ascultării, David este luat de turmele de oi și pus să conducă poporul lui Israel, cu frică de Dumnezeu 40 de ani (II Regi IV, 4—5). Inspirat de Dumnezeu scrie „Cartea Psalmilor”, ce înfrumusețează cele 7 laude și ierurgile din tipicul Bisericii noastre.

Proorocul Ilie Tesviteanul a bineplăcut lui Dumnezeu prin ascultare, care l-a ocrotit toată viața lui și a fost ridicat în car cu cai de foc pe pământ la cer (IV Regi II, 11). De asemenea, Proorocul Daniel este salvat de dinții leilor, ajungând într-o stare fericită în regatul lui Darius Medul și Cyrus regele persilor (Daniel VI, 28—29).

Prin ascultare Sfânta Fecioară Maria s-a învrednicit de cea mai mare cinste hărăzită vreedată de Dumnezeu vreunei femei de pe pământ, deosebită și aleasă din toate neamurile și limbile pământului, prin Sfatul și Voia Celui mai înainte de veci. Sfânta Fecioară Maria a dat un răspuns simplu, dar captșuit cu smerenie și mult tălc: „Iată roaba Domnului. Fie mie după cuvântul Tău” (Luca I, 38). Inuși octogenarul Iosif, moșul Sfintei Fecioare Maria, cu toată vârsta sa înaintată se supune celor spuse de inger și devine protectorul gingășiei Ei și păzitorul fecioriei acestei fiice dumnezeiești, care prin curăția Ei a întrecut pe ingeri și a devenit mai cinstită decât Heruvimii și mai slăvită fără de asemănare decât Serafimii, așa cum cântă Sfânta noastră Biserică în fiecare zi, împlinind proorocia însăși a Sfintei Fecioare Maria, când a spus în casa lui Zaharia: „Iată de acum mă vor fericii toate neamurile” (Luca I, 48).

De asemenea însoțește pe Pruncul Iisus și Mama Lui în Egipt, fugind de furia lui Irod (Matei II, 13 și 23).

Sfântul Ioan Botezătorul, supunându-se dreptății lui Dumnezeu, s-a învrednicit să-L boteze pe Mântuitorul lumii (Matei III, 15), devenind „cel mai mare prooroc născut din femeie” (Matei XI, 11).

Modelul perfect al ascultării este Mântuitorul nostru Iisus Hristos, printr-o supunere desăvârșită lui Dumnezeu-Tatăl (Ioan VI, 38) și Sfintei Fecioare Maria (Luca II, 51). Arătându-Se ca Om, S-a smerit pe Sine, ascultător făcându-Se până la moarte și încă moarte de Cruce (Filipeni II, 8). Ascultare exemplară, desăvârșită, absolut demnă de urmat fără șovăire de toți cei care doresc mântuirea.

De asemenea, Sfinții Apostoli, lăsând totul la chemarea lui Iisus Hristos, au devenit din simpli pescari, „vânători” de oameni (Marcu I, 17), încât „în tot pământul a ieșit vestirea lor și la marginile lumii cuvintele lor” (Ps. XVIII, 4).

Vădit lucru că, vărurile monahismului creștin, marii asceți, părinții patercului și filocaliei, cunoscând urmările virtuților din fericita lor experiență de o viață, au hotărât ca: cântarea psalmilor să ne fie ca o armă; rugăciunea neîncetată ca un zid și lacrimile ca o baie fără prihană; iar ascultarea au socotit-o absolut trebuincioasă, celor care împătimiti fiind, ar voi să vadă pe Hristos? Așadar, prima virtute a monahului care cheamă și pe celelalte este ascultarea, ca treaptă sigură, care duce la desăvârșirea mult dorită.

Un fapt real că ascultarea era urmărită minunate și neașteptate, chiar dacă la început pare de necrezut (absurd), iată un exemplu din multe altele citat din pateric: „Ava Ioan Colov, intrând în mănăstire, a primit ca ascultare, să ude zilnic un lemn uscat, cărând apă cale de 10 ceasuri și după trei ani de osteneală, lemnul a înverzit, a înfrunzit, a înflorit și a făcut roade”⁸

În vremea noastră, smeritul arhimandrit Cleopa Ilie, viețuitor în Mănăstirea Sihăstria județul Neamț, la intrarea sa în mănăstire a primit ca ascultare, să bată cu un băț un trunchi de copac uscat de la poartă 3 zile, apoi introdus în rândul fraților. Întrebat de părintele Stareț: „Ce a zis lemnul?” Novivele a răspuns: „N-a zis nimic”. Vezi, l-a povățuit părintele Stareț: „Așa să fi tu”. Apoi l-a trimis cioban la oile mânăstirii pe munte 15 ani. De la oi, a trecut direct la Stăreție fără voia lui. Astăzi, cu toată vârsta sa înaintată, continuă să fie un neîntrecut mântuitor al cuvântului, un mare povățuitor al credincioșilor și cel mai iscusit duhovnic din mânăstirile noastre.⁹

În fine, Sfântul Ioan Scăraru, lasă să se înțeleagă de la sine, destul de clar aspectele pozitive și negative ale ascultării, atenționându-ne: „Cel ce odată ascultă, iar altă dată nu ascultă, este asemenea celui ce își pune pe ochii săi bolnavi, odată medicamente binefăcătoare, iar altelei cărbuni aprinși!”¹⁰

Inușirea de mare valoare duhovnicescă este monahului ascultarea de bună voie. „Cel ce a câștigat-o, va fi ascultat de Dumnezeu și cu îndrăzneală va sta înaintea Lui!”¹¹

7 Filocalia IX, pag. 82.

8 Patericul, pag. 97.

9 Antonie Plămădeală, op. cit., pag. 39—41.

10 Filocalia IX, pag. 110.

11 Patericul, pag. 233.

ARTICOLELE ȘI CORRESPONDENȚA se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. Mitropoliei nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu

COMITETUL DE REDACȚIE: Dr. Antonie Plămădeală, Mitropolitul Ardealului — președinte; Pr. prof. Dr. Dumitru Abrudan — redactor responsabil; Pr. prof. Dr. Aurel Jivi — redactor adjunct; Pr. prof. Dr. Mircea Păcurariu.

ABONAMENTUL pe un an: 5000 lei. Cont nr. 45.10.4.09.2, B.C.S.A. — Sibiu. Pentru cititorii de peste hotare costul unui abonament anual este de 25 dolari S.U.A. (cont nr. 47.21.016.680) sau echivalentul în altă valută, B.C.S.A. Scurșala Sibiu.